

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 9.7.2020
COM(2020) 302 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού 2019

{SWD(2020) 126 final}

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού 2019

1. Εισαγωγή

Το 2019 σηματοδότησε την έναρξη μιας νέας θητείας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μετά τις εκλογές του Μαΐου, στις οποίες σημειώθηκε το υψηλότερο συνολικό ποσοστό συμμετοχής από το 1994 (50,66 %)¹, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έδωσε το πράσινο φως στη νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή στη βάση των προτεραιοτήτων που περιγράφονται στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές της εκλεγείσας προέδρου, Ursula von der Leyen². Στην επιστολή ανάθεσης καθηκόντων προς τη Margrethe Vestager, εκτελεστική αντιπρόεδρο για μια Ευρώπη Έτοιμη για την Ψηφιακή Εποχή, τονίζεται η ανάγκη να «διασφαλίσουμε ότι η πολιτική και οι κανόνες μας για τον ανταγωνισμό είναι κατάλληλα για τη σύγχρονη οικονομία, εφαρμόζονται αυστηρά και συμβάλλουν σε μια ισχυρή ευρωπαϊκή βιομηχανία, τόσο εσωτερικά όσο και στην παγκόσμια σκηνή»³.

Τα θεμέλια του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ είναι εξίσου σημαντικά σήμερα όσο και την εποχή που υπογράφηκε η Συνθήκη της Ρώμης, πριν από 60 και πλέον χρόνια. Οι ευρωπαϊκοί κανόνες ανταγωνισμού παρέχουν στις επιχειρήσεις όλων των μεγεθών δίκαιες ευκαιρίες να ανταγωνιστούν και βοηθούν τους Ευρωπαίους καταναλωτές να εξασφαλίσουν δίκαιες συναλλαγές στην εσωτερική αγορά. Η επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ συμβάλλει στη δημιουργία ανοικτών και ανταγωνιστικών αγορών, που καθιστούν τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις πιο αποδοτικές, καινοτόμες και ικανές να ανταγωνιστούν σε παγκόσμια κλίμακα. Το 2019, στόχο των δράσεων που αναλήφθηκαν στον τομέα της πολιτικής ανταγωνισμού και της επιβολής των κανόνων από την Επιτροπή εξακολούθησαν να αποτελούν η αντιανταγωνιστική συμπεριφορά και η λήψη μέτρων σε αγορές με ιδιαίτερη σημασία για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις στην ΕΕ, όπως ο τομέας των τηλεπικοινωνιών και ο ψηφιακός τομέας, η ενέργεια και το περιβάλλον, η μεταποίηση, οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, η φορολογία, η γεωργία και τα τρόφιμα και οι μεταφορές.

Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό το πλαίσιο ανταγωνισμού της ΕΕ να εξακολουθήσει να είναι κατάλληλο για έναν ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο, μέσω της διαρκούς προσαρμογής του στη σύγχρονη πράσινη και ψηφιακή οικονομία. Συγκεκριμένα, η ευρωπαϊκή πολιτική ανταγωνισμού πρέπει να ανταπεξέλθει στις νέες προκλήσεις που συνδέονται με τη χρήση δεδομένων, τους αλγόριθμους και τις ταχέως εξελισσόμενες αγορές σε ένα όλο και πιο ψηφιακό περιβάλλον, καθώς και να ενισχύσει τα δίκτυα συνεργασίας μεταξύ των αρχών των κρατών μελών και της Επιτροπής για την υποστήριξη του θεμιτού ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά. Ταυτόχρονα, βρίσκονται σε εξέλιξη αξιολογήσεις των σχετικών κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων των κατευθυντήριων γραμμών για το

¹ Βλέπε: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20191029IPR65301/final-turnout-data-for-2019-european-elections-announced>.

² Ursula von der Leyen, «Μια Ένωση που επιδιώκει περισσότερα. Το πρόγραμμά μου για την Ευρώπη» Πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2019-2024, Εναρκτήρια ομιλία στην ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, 16 Ιουλίου 2019: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_el.pdf.

³ Ursula von der Leyen, Επιστολή ανάθεσης καθηκόντων στην Margrethe Vestager, εκτελεστική αντιπρόεδρο για μια Ευρώπη Έτοιμη για την Ψηφιακή Εποχή, της 1ης Δεκεμβρίου 2019, διαθέσιμη στη διεύθυνση https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/comm-cwt2019/files/commissioner_mission_letters/mission-letter-margrethe-vestager_2019_en.pdf.

περιβάλλον και την ενέργεια, οι οποίες επίσης θα αναθεωρηθούν ώστε να αντικατοπτρίζουν τους στόχους πολιτικής της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

Τον Απρίλιο του 2019 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση με τίτλο «Πολιτική ανταγωνισμού για την ψηφιακή εποχή»⁴, η οποία εκπονήθηκε από τρεις ανεξάρτητους ειδικούς συμβούλους και σκοπός της ήταν να προσφέρει χρήσιμα στοιχεία στην υπό εξέλιξη διαδικασία προβληματισμού της Επιτροπής σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η πολιτική ανταγωνισμού μπορεί να εξυπηρετήσει καλύτερα τους Ευρωπαίους καταναλωτές σε έναν ψηφιακό, ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο. Στην έκθεση αναλύονται τα βασικά χαρακτηριστικά της ψηφιακής οικονομίας –εξαιρετικά μεγάλες αποδόσεις κλίμακας των ψηφιακών υπηρεσιών, εξωτερικά αποτελέσματα δικτύου και ρόλος των δεδομένων– τα οποία οδήγησαν στη δημιουργία μεγάλων κατεστημένων φορέων εκμετάλλευσης στον ψηφιακό τομέα.

Το 2019 η Επιτροπή, προκειμένου να διασφαλίσει ότι το δίκαιο ανταγωνισμού παραμένει κατάλληλο για τον επιδιωκόμενο στόχο, προχώρησε σε εκτεταμένες διαδικασίες αξιολόγησης για να εκτιμηθεί η λειτουργία των κανόνων ανταγωνισμού, ώστε να διαμορφωθεί μια βάση για τη λήψη αποφάσεων όσον αφορά την ανάγκη για ενίσχυση της ικανότητάς του να ανταπεξέρχεται σε πολλές από τις εν λόγω προκλήσεις και για βελτίωση της αποτελεσματικότητας της επιβολής του. Η επανεξέταση αφορά τους αντιμονοπωλιακούς κανονισμούς η ισχύς των οποίων λήγει κατά τη νέα θητεία και τις αντίστοιχες κατευθυντήριες γραμμές, σειρά κανόνων και εγγράφων καθοδήγησης για τις κρατικές ενισχύσεις, καθώς και την υπό εξέλιξη αξιολόγηση ορισμένων κανόνων ελέγχου των συγκεντρώσεων. Στο τέλος του έτους, η εκτελεστική αντιπρόεδρος Vestager ανακοίνωσε επίσης τη δρομολόγηση επανεξέτασης της ανακοίνωσης για τον ορισμό της αγοράς.

Η πολιτική ανταγωνισμού διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο στη σύγχρονη βιομηχανική πολιτική της ΕΕ, με στόχο να καταστήσει τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις πιο καινοτόμες και, κατά συνέπεια, ανταγωνιστικές παγκοσμίως. Οι κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις στηρίζουν αυτόν τον στόχο σε περιπτώσεις που υφίστανται ανεπάρκειες της αγοράς και ανάγκη ενίσχυσης των αλυσίδων αξίας. Τον Δεκέμβριο του 2018 και τον Δεκέμβριο του 2019 η Επιτροπή έκρινε ότι δύο έργα που κοινοποιήθηκαν από κοινού από ορισμένα κράτη μέλη στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών τομέων προτεραιότητας της μικροηλεκτρονικής και των συσσωρευτών, αντίστοιχα, συνάδουν με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις και συμβάλλουν στο κοινό ευρωπαϊκό συμφέρον⁵. Τα συμμετέχοντα κράτη μέλη θα χορηγήσουν έως και 5 δισ. EUR για τη χρηματοδότηση και των δύο εν λόγω έργων, τα οποία από κοινού στοχεύουν στην απελευθέρωση πρόσθετου ποσού 11 δισ. EUR ιδιωτικών επενδύσεων.

Η πολιτική ανταγωνισμού της ΕΕ υλοποιείται μέσω κανόνων επιβολής που βασίζονται στη Συνθήκη και στηρίζεται σε σχολαστική οικονομική ανάλυση και ολοκληρωμένες δέουσες διαδικασίες. Συνεπώς, η απαγόρευση των διακρίσεων, η διαφάνεια και η προβλεψιμότητα στο πλαίσιο της επιβολής της νομοθεσίας, το δικαίωμα ακρόασης και η προστασία του απορρήτου αποτελούν στο σύνολό τους βασικές αρχές και πρότυπα που εφαρμόζει η Επιτροπή στην πρακτική της στον τομέα της επιβολής και προάγει σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η Επιτροπή συνεργάζεται στενά με τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού και τα εθνικά δικαστήρια των κρατών μελών για την επιβολή των ευρωπαϊκών κανόνων ανταγωνισμού. Ταυτόχρονα, διατηρεί ενεργό συνεργασία με σχετικά διεθνή φόρα και υπηρεσίες ανταγωνισμού σε όλο τον κόσμο, για την ανάπτυξη πραγματικά ισότιμων όρων ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο. Στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, η Επιτροπή συμμετείχε σε

⁴ Βλέπε: <http://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>.

⁵ Βλ. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_6862 και https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6705.

διαπραγματεύσεις για το ηλεκτρονικό εμπόριο και τις υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, όπως επίσης και για τη βελτίωση των διεθνών κανόνων για τις επιδοτήσεις.

Οι κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ στηρίζουν την πρόοδο και την ανάπτυξη ισχυρών ευρωπαϊκών εταιρειών, ανεξαρτήτως αν πρόκειται για μεγάλες, μικρές ή μεσαίες επιχειρήσεις. Εντούτοις, σε παγκόσμιο επίπεδο, οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν διάφορες προκλήσεις όσον αφορά τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού. Για την αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων, άλλα εργαλεία, εκτός του δικαίου ανταγωνισμού, είναι καταλληλότερα. Η υπό εξέλιξη διαδικασία προβληματισμού της Επιτροπής αφορά το κατά πόσο η υφιστάμενη εργαλειοθήκη της ΕΕ μπορεί να αντιμετωπίσει τις στρεβλωτικές επιπτώσεις των ξένων επιδοτήσεων και της κρατικής ιδιοκτησίας, καθώς και το ποια πρόσθετα μέτρα (συνδυασμός μέτρων) μπορεί να απαιτηθούν.

Η παρούσα έκθεση αποτελεί μια μη εξαντλητική σύνοψη των δραστηριοτήτων της Επιτροπής στον τομέα της πολιτικής ανταγωνισμού κατά τη διάρκεια του 2019 (μέρος Ι). Ως εκ τούτου, η έκθεση δεν περιλαμβάνει τις δράσεις της Επιτροπής για τη στήριξη της οικονομίας της ΕΕ στο πλαίσιο της εκδήλωσης της πανδημίας του COVID-19. Περισσότερες και αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες που περιγράφονται στην έκθεση παρέχονται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (μέρος ΙΙ) και στον δικτυακό τόπο της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού⁶.

2. Περαιτέρω ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής ανταγωνισμού της ΕΕ και της επιβολής των κανόνων

Το 2019 η Επιτροπή ξεκίνησε μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση και επανεξέταση των κανόνων και των κατευθυντήριων γραμμών της για τον ανταγωνισμό, προκειμένου να εκτιμήσει κατά πόσο εξακολουθούν να είναι κατάλληλα για τον επιδιωκόμενο στόχο. .

Η Επιτροπή δρομολογεί «έλεγχο «καταλληλότητας» των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις⁷

Τον Μάιο του 2012 η Επιτροπή δρομολόγησε μια δέσμη σημαντικών μεταρρυθμίσεων, τον εκσυγχρονισμό των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, που είχε ως αποτέλεσμα την αναθεώρηση, από το 2013, πολλών κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Αυτή η ολοκληρωμένη δέσμη μεταρρυθμίσεων έδωσε στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να εφαρμόζουν άμεσα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που προωθούν τις επενδύσεις, την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Τον Ιανουάριο του 2019 η Επιτροπή κίνησε διαδικασία με στόχο την αξιολόγηση των κανόνων στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για τον εκσυγχρονισμό των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, σε συμφωνία με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας, και, κατ' επέκταση, τη συνακόλουθη παράταση της ισχύος των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις οι οποίοι, ειδάλλως, θα έπαυαν να ισχύουν στο τέλος του 2020. Η αξιολόγηση λαμβάνει τη μορφή «ελέγχου καταλληλότητας» και θα έχει προπαρασκευαστικό χαρακτήρα για την αναθεώρηση των σχετικών κατευθυντήριων γραμμών με γνώμονα τους στόχους πολιτικής που θέτει η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.

Ο «έλεγχος καταλληλότητας» της δέσμης μέτρων για τον εκσυγχρονισμό των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, των κατευθυντήριων γραμμών για τους σιδηροδρόμους και των μέτρων βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων

Στόχος του «ελέγχου καταλληλότητας» είναι να εξεταστεί η συνάφεια, η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα, η συνοχή και η ενωσιακή προστιθέμενη αξία των εν λόγω κανόνων για τις κρατικές

⁶ Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/index_en.html.

⁷ Βλέπε: https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-182_en.

ενισχύσεις και ταυτόχρονα να παρασχεθεί η βάση για τη λήψη αποφάσεων από την Επιτροπή όσον αφορά το ενδεχόμενο περαιτέρω παράτασης ή πιθανής επικαιροποίησης των κανόνων.

Ο «έλεγχος καταλληλότητας» καλύπτει τους εξής δύο κανονισμούς και εννέα κατευθυντήριες γραμμές:

- τον γενικό κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία και τον κανονισμό για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας,
- τις κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα,
- το πλαίσιο για την έρευνα και την ανάπτυξη,
- την ανακοίνωση σχετικά με σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ),
- τις κατευθυντήριες γραμμές για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου,
- τις κατευθυντήριες γραμμές για τους αερολιμένες και τις αεροπορικές μεταφορές,
- τις κατευθυντήριες γραμμές για το περιβάλλον και την ενέργεια, καθώς επίσης και
- τις κατευθυντήριες γραμμές για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση.

Επιπλέον, ο υπό εξέλιξη «έλεγχος καταλληλότητας» περιλαμβάνει τις κατευθυντήριες γραμμές για τους σιδηροδρόμους και την ανακοίνωση για τις βραχυπρόθεσμες εξαγωγικές πιστώσεις, οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονταν στη δέσμη μεταρρυθμίσεων για τον εκσυγχρονισμό των κανόνων για τις κρατικές εγγυήσεις του 2012.

Τα κράτη μέλη και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη είχαν την ευκαιρία να διαβιβάσουν χρήσιμα στοιχεία και παρατηρήσεις σχετικά με τον «έλεγχο καταλληλότητας», στο πλαίσιο δημόσιας διαβούλευσης που διενεργήθηκε μέσω σειράς ερωτηματολογίων. Η διαβούλευση ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 2019, με εξαίρεση το ερωτηματολόγιο σχετικά με τα ΣΕΚΕΕ το οποίο παρέμεινε ανοικτό έως τα τέλη Οκτωβρίου. Σε εξέλιξη βρίσκεται επίσης σειρά μελετών.

Επιπλέον, τον Φεβρουάριο του 2019 η Επιτροπή ξεκίνησε δημόσιες διαβουλεύσεις για να αξιολογήσει και να προετοιμάσει την αναθεώρηση των υφιστάμενων κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με ορισμένα μέτρα κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου μετά το 2012 (κατευθυντήριες γραμμές ΣΕΔΕ)⁸. Οι κατευθυντήριες γραμμές ΣΕΔΕ, που εκδόθηκαν το 2012 και βασίζονται στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου της ΕΕ του 2005, θεσπίζουν τους όρους βάσει των οποίων τα κράτη μέλη μπορούν να αποζημιώνουν ορισμένες επιχειρήσεις σε τομείς με υψηλή κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας για ένα μέρος του υψηλότερου κόστους ηλεκτρικής ενέργειας που απορρέει από το σύστημα εμπορίας εκπομπών της ΕΕ, κατά την περίοδο 2013-2020. Μετά τη λήξη ισχύος τους, στις 31 Δεκεμβρίου 2020, οι κατευθυντήριες γραμμές ΣΕΔΕ του 2012 θα επικαιροποιηθούν, ώστε να διασφαλιστεί η προσαρμογή τους στο νέο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της ΕΕ για την περίοδο 2021-2030⁹.

Τέλος, τον Ιούνιο του 2019 η Επιτροπή δρομολόγησε αξιολόγηση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς της υγείας και των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ), καθώς και του κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας σε ΥΓΟΣ¹⁰, η ισχύς των οποίων λήγει τον Δεκέμβριο του 2020. Στο πλαίσιο αυτής της αξιολόγησης, διενεργήθηκε μία δημόσια και μία στοχευμένη διαβούλευση μεταξύ Ιουλίου και Δεκεμβρίου 2019, οι οποίες θα ληφθούν δεόντως υπόψη κατά τη διαδικασία αξιολόγησης.

Η Επιτροπή εξετάζει τις νέες τάσεις της αγοράς στον τομέα των κάθετων συμφωνιών προμήθειας και των συμφωνιών οριζόντιας συνεργασίας

⁸ Βλέπε: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2041-Revision-of-the-ETS-State-aid-Guidelines>.

⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2018/410 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ με σκοπό την ενίσχυση οικονομικά αποδοτικών μειώσεων των εκπομπών και την προώθηση επενδύσεων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και της απόφασης (ΕΕ) 2015/1814, ΕΕ L 76 της 19.3.2018, σ. 3-27.

¹⁰ Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/evaluation_sgei_en.html.

Το 2019 η Επιτροπή ξεκίνησε την αξιολόγηση¹¹ των κανόνων σχετικά με την εξαίρεση ορισμένων οριζόντιων συμφωνιών¹² από τους γενικούς κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ. Οι κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ για τις οριζόντιες συμφωνίες περιλαμβάνουν δύο κανονισμούς απαλλαγής κατά κατηγορία για τις συμφωνίες οριζόντιας συνεργασίας, βάσει των οποίων εξαιρούνται από το άρθρο 101 της ΣΛΕΕ ορισμένες συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και συμφωνίες εξειδίκευσης, αντίστοιχα. Οι συνοδευτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις συμφωνίες οριζόντιας συνεργασίας (οριζόντιες κατευθυντήριες γραμμές) παρέχουν περαιτέρω καθοδήγηση με στόχο να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να συμμετέχουν σε συμφωνίες συνεργασίας που συνάδουν με το δίκαιο ανταγωνισμού, ενώ περιέχουν επίσης αναλυτικές συστάσεις για θέματα όπως η αξιολόγηση του ανταγωνισμού όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών, η από κοινού προμήθεια προϊόντων, η από κοινού εμπορία και η τυποποίηση. Η ισχύς των δύο οριζόντιων κανονισμών απαλλαγής κατά κατηγορία λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2022. Παρότι για τις οριζόντιες κατευθυντήριες γραμμές δεν υπάρχει ημερομηνία λήξης, αυτές θα αξιολογηθούν από κοινού με τους οριζόντιους κανονισμούς απαλλαγής κατά κατηγορία.

Η Επιτροπή σημείωσε σημαντική πρόοδο στην αξιολόγηση¹³ του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία των κάθετων συμφωνιών¹⁴ και των συνοδευτικών κατευθυντήριων γραμμών για τους κάθετους περιορισμούς. Η Επιτροπή ξεκίνησε την αξιολόγηση τον Οκτώβριο του 2018, εν όψει της λήξης ισχύος του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία των κάθετων συμφωνιών στις 31 Μαΐου 2022. Τον Φεβρουάριο του 2019 η Επιτροπή δρομολόγησε τρίμηνη δημόσια διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη, την οποία ακολούθησε μελέτη σχετικά με τις τάσεις της αγοράς όσον αφορά τα μοντέλα και τις στρατηγικές διανομής, τον Αύγουστο του 2019. Επιπλέον, τον Νοέμβριο του 2019, η Επιτροπή διοργάνωσε εργαστήριο αξιολόγησης με την ενεργή συμμετοχή ενδιαφερόμενων μερών, στο πλαίσιο του οποίου εξετάστηκαν διεξοδικότερα τομείς ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για την αξιολόγηση του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία των κάθετων συμφωνιών, με έμφαση στον τρόπο με τον οποίο οι κανόνες ωφελούν τους καταναλωτές.

Τον Φεβρουάριο του 2019 η Επιτροπή δημοσίευσε έναν χάρτη πορείας¹⁵ για την αξιολόγηση του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας¹⁶. Ο χάρτης πορείας αποτέλεσε το έναυσμα για μια ηλεκτρονική διαβούλευση διάρκειας τεσσάρων εβδομάδων με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Επιπλέον, ανατέθηκε η εκπόνηση μελέτης για την καλύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο έχουν εξελιχθεί οι συνθήκες της αγοράς στον

¹¹ Βλέπε: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/11886-Evaluation-of-EU-competition-rules-on-horizontal-agreements/public-consultation>.

¹² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1217/2010 της Επιτροπής, της 14ης Δεκεμβρίου 2010, για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών έρευνας και ανάπτυξης, ΕΕ L 335 της 18.12.2010, σ. 36· Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1218/2010 της Επιτροπής, της 14ης Δεκεμβρίου 2010, για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών εξειδίκευσης, ΕΕ L 335 της 18.12.2010, σ. 43.

¹³ Βλέπε: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/11886-Evaluation-of-EU-competition-rules-on-horizontal-agreements/public-consultation>.

¹⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 330/2010 της Επιτροπής, της 20ής Απριλίου 2010, για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών, ΕΕ L 102 της 23.4.2010, σ. 1.

¹⁵ Βλέπε: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2008-Evaluation-of-the-Motor-Vehicle-Block-Exemption-Regulation>.

¹⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 461/2010 της Επιτροπής, της 27ης Μαΐου 2010, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας, ΕΕ L 129 της 28.5.2010, σ. 52.

τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας κατά την περασμένη δεκαετία. Η ισχύς του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας λήγει τον Μάιο του 2023.

Στόχος των εν λόγω αξιολογήσεων είναι να επιτρέψουν στην Επιτροπή να αποφασίσει αν θα επιλέξει τη λήξη ισχύος των κανόνων, θα παρατείνει τη διάρκειά τους ή θα προβεί στην αναθεώρησή τους.

Αναβάθμιση του προγράμματος επιεικούς μεταχείρισης της ΕΕ

Με στόχο την περαιτέρω βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών της, η Επιτροπή εγκαινίασε τον Μάρτιο του 2019 το διαδικτυακό της εργαλείο «eLeniency».¹⁷ Στο πλαίσιο του προγράμματος επιεικούς μεταχείρισης της ΕΕ, οι εταιρείες ή οι δικηγόροι τους έχουν ήδη τη δυνατότητα να υποβάλλουν δηλώσεις στο πλαίσιο διαδικασιών επιείκειας στην Επιτροπή, μέσω ηλεκτρονικού μηνύματος σε υπηρεσιακή ηλεκτρονική θυρίδα ή προφορικής διαδικασίας. Το εργαλείο eLeniency παρέχει μια τρίτη επιλογή για ηλεκτρονική υποβολή δηλώσεων περί επιεικούς μεταχείρισης, ως μέρος των αιτήσεων επιεικούς μεταχείρισης (για απαλλαγή από την επιβολή προστίμων ή μείωσή τους), όσο και στο πλαίσιο διαδικασιών διευθέτησης διαφορών σε υποθέσεις συμπράξεων ή στο πλαίσιο υποθέσεων συνεργασίας εκτός συμπράξεων. Συνεπώς, μειώνει το κόστος και τον διοικητικό φόρτο για τις εταιρείες και τους νομικούς εκπροσώπους τους που συμμετέχουν σε τέτοιου είδους διαδικασίες, παρέχοντας τις ίδιες εγγυήσεις όσον αφορά την εφαρμογή των όρων της εμπιστευτικότητας και της νομικής προστασίας. Από την έναρξη λειτουργίας του, η Επιτροπή έχει λάβει μεγάλο αριθμό δηλώσεων και εγγράφων μέσω του eLeniency.

Η καταπολέμηση των συμπράξεων συνεχίζεται

Η πρόσβαση σε μέσα παραγωγής που παρέχονται έναντι ικανοποιητικής τιμής είναι σημαντική στην εποχή του παγκόσμιου ανταγωνισμού. Οι συμπράξεις συχνά αφορούν ενδιάμεσα προϊόντα, τα οποία μπορεί να συνιστούν εισροές ζωτικής σημασίας για τη βιομηχανία και, συνεπώς, ενδέχεται να επηρεάζουν τόσο την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας όσο και τους καταναλωτές. Το 2019 η επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού εξακολούθησε να έχει ως στόχο τέτοιες συμπράξεις.

Τον Μάρτιο του 2019 η Επιτροπή επέβαλε στις Autoliv και TRW¹⁸, παραγωγούς εξοπλισμού ασφάλειας αυτοκινήτων, πρόστιμο ύψους 368 εκατ. EUR για παραβίαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ, μέσω συμμετοχής τους σε δύο συμπράξεις για την προμήθεια ζωνών ασφαλείας, αερόσακων και τιμονιών στις ευρωπαϊκές εταιρείες κατασκευής αυτοκινήτων Volkswagen Group και BMW Group, αντίστοιχα. Στην Takata, την τρίτη επιχείρηση που συμμετείχε στην αθέμιτη σύμπραξη, δεν επιβλήθηκε πρόστιμο, διότι της χορηγήθηκε πλήρης απαλλαγή επειδή αποκάλυψε τις δύο συμπράξεις στην Επιτροπή, σύμφωνα με τη διαδικασία επιεικούς μεταχείρισης της ΕΕ. Όλες οι εταιρείες παραδέχτηκαν τη συμμετοχή τους στις συμπράξεις και συμφώνησαν να προβούν σε διευθέτηση της διαφοράς. Η συγκεκριμένη απόφαση για τη σύμπραξη εντάσσεται σε μια σειρά σημαντικών ερευνών για αθέμιτες συμπράξεις στον κλάδο των εξαρτημάτων αυτοκινήτων. Η Επιτροπή έχει ήδη επιβάλει πρόστιμα σε προμηθευτές τριβέων αυτοκινήτων, συρμάτων ιμάντων για αυτοκίνητα, εύκαμπτου αφρού που χρησιμοποιείται (μεταξύ άλλων) στα καθίσματα αυτοκινήτων, θερμαντήρων στάθμευσης σε αυτοκίνητα και φορτηγά, εναλλακτών (δυναμό) και εκκινήτηρων (μίζες), συστημάτων κλιματισμού και ψύξης κινητήρα, συστημάτων φωτισμού, συστημάτων ασφαλείας επιβαινόντων και σπινθηριστών και συστημάτων

¹⁷ Βλέπε: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_19_1594.

¹⁸ Υπόθεση 40481 *Συστήματα ασφάλειας επιβαινόντων II*, απόφαση της Επιτροπής, της 5ης Μαρτίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_40481.

πέδησης¹⁹. Με την απόφαση του 2019, το συνολικό ποσό των προστίμων που επέβαλε η Επιτροπή για συμπράξεις στον συγκεκριμένο τομέα ανήλθε σε 2,15 δις. EUR.

Επιβολή διαδικαστικών υποχρεώσεων στον έλεγχο των συγκεντρώσεων

Ο έλεγχος των συγκεντρώσεων στην ΕΕ συμβάλλει στο να διασφαλιστεί ότι όλες οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στις ευρωπαϊκές αγορές μπορούν να ανταγωνίζονται με δίκαιους και ισότιμους όρους, δεδομένου ότι προτεινόμενες πράξεις που ενδέχεται να στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό υπόκεινται σε αυστηρό έλεγχο της Επιτροπής. Το 2019 η Επιτροπή εξακολούθησε να καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες για την επιβολή διαδικαστικών υποχρεώσεων στο πλαίσιο του κανονισμού της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις.²⁰

Τον Απρίλιο του 2019 η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο 52 εκατ. EUR στην *General Electric (GE)*²¹ για την υποβολή ανακριβών στοιχείων κατά την εξέταση της εξαγοράς της LM Wind εκ μέρους της. Σύμφωνα με τον κανονισμό της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις, η Επιτροπή δύναται να επιβάλει πρόστιμα ύψους μέχρι 1 % του συνολικού κύκλου εργασιών των εταιρειών, οι οποίες, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, υπέβαλαν ανακριβείς ή παραπλανητικές πληροφορίες στην Επιτροπή. Η συγκεκριμένη απόφαση επιβολής προστίμου δεν είχε αντίκτυπο στην έγκριση της πράξης από την Επιτροπή βάσει των κανόνων της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις, η οποία βασίστηκε σε διορθωμένες πληροφορίες που υποβλήθηκαν στη δεύτερη κοινοποίηση.

Επιπλέον, τον Ιούνιο του 2019 η Επιτροπή επέβαλε στην *Canon*²², εταιρεία παραγωγής οπτικών προϊόντων και προϊόντων απεικόνισης με έδρα την Ιαπωνία, πρόστιμο ύψους 28 εκατ. EUR, επειδή η εταιρεία προέβη σε μερική υλοποίηση της εξαγοράς της Toshiba Medical Systems Corporation προτού διαβιβάσει κοινοποίηση στην Επιτροπή και λάβει την έγκρισή της (αποκαλούμενη «πρόωρη υλοποίηση πράξης συγκέντρωσης»). Σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις, οι εταιρείες οφείλουν να κοινοποιούν προς έλεγχο στην Επιτροπή τις πράξεις συγκέντρωσης με ενωσιακή διάσταση που σχεδιάζουν πριν από την υλοποίησή τους και να μην τις πραγματοποιούν μέχρι να τις κοινοποιήσουν στην Επιτροπή και να λάβουν την έγκρισή της.

3. Αντιμετώπιση νέων προκλήσεων στον ψηφιακό κόσμο, τον κόσμο των τηλεπικοινωνιών και των μέσων ενημέρωσης

Μέσω της πολιτικής της πρωτοβουλίας «Μια Ευρώπη Έτοιμη για την Ψηφιακή Εποχή»²³, η πρόεδρος της Επιτροπής όρισε τον ψηφιακό τομέα ως μία από τις κορυφαίες προτεραιότητές της για την τρέχουσα θητεία της Επιτροπής. Η πολιτική ανταγωνισμού διαδραματίζει

¹⁹ Υποθέσεις: AT.39748 *Συρμάτινοι ιμάντες για τη βιομηχανία αυτοκινήτων* (2013), AT.39922 *Τριβείς αυτοκινήτων* (2014), AT.39801 *Αφρώδης πολυουρεθάνη* (2014), AT.40055 *Θερμαντήρες στάθμευσης* (2015), AT.40028 *Εναλλάκτες και εκκινητές* (2016), AT.39960 *Θερμικά συστήματα* (2017), AT.40013 *Συστήματα φωτισμού* (2017), AT.39881 *Συστήματα ασφάλειας επιβαινόντων* (2017) και AT.40113 *Σπινθηριστές (μπουζί)* (2018).

²⁰ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 2004, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων («Κοινοτικός κανονισμός συγκεντρώσεων»), ΕΕ L 24 της 29.1.2004, σ. 1-22.

²¹ Υπόθεση M.8436 *General Electric Company / LM Wind Power Holding*, απόφαση της Επιτροπής της 8ης Απριλίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8436.

²² Υπόθεση M.8179 *Canon / Toshiba Medical Systems Corporation*, απόφαση της Επιτροπής της 27ης Ιουνίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8179.

²³ Βλέπε: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_el.

ουσιαστικό και καίριας σημασίας ρόλο στην επίτευξη της εύρυθμης λειτουργίας της ενιαίας αγοράς για ψηφιακές υπηρεσίες.

Το Απρίλιο του 2019 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση «Πολιτική ανταγωνισμού για την ψηφιακή εποχή»²⁴, η οποία εκπονήθηκε από τρεις ανεξάρτητους ειδικούς συμβούλους²⁵, σχετικά με τις μελλοντικές προκλήσεις της ψηφιοποίησης για την πολιτική ανταγωνισμού.

Η έκθεση σχετικά με την «Πολιτική ανταγωνισμού για την ψηφιακή εποχή»

Στην έκθεσή τους, οι τρεις ειδικοί σύμβουλοι: i) προσδιορίζουν τα στοιχεία που θεωρούν ως κυριότερα ειδικά χαρακτηριστικά των ψηφιακών αγορών, ii) παραθέτουν τις απόψεις τους για τους στόχους του δικαίου του ανταγωνισμού της ΕΕ στην ψηφιακή εποχή, και iii) εξετάζουν την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού στις ψηφιακές πλατφόρμες και τα δεδομένα, καθώς και τον ρόλο του ελέγχου των συγκεντρώσεων στην προστασία του ανταγωνισμού και της καινοτομίας.

Οι τρεις ειδικοί σύμβουλοι έκριναν ότι το βασικό πλαίσιο του δικαίου ανταγωνισμού είναι αξιόπιστο και επαρκώς ευέλικτο για την προστασία του ανταγωνισμού στην ψηφιακή εποχή. Συνέστησαν επίσης να λαμβάνονται περισσότερο υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά των πλατφορμών, των ψηφιακών οικοσυστημάτων και της οικονομίας των δεδομένων από τις αρχές επιβολής της νομοθεσίας και τις ρυθμιστικές αρχές στον τομέα του ανταγωνισμού, ούτως ώστε να αποτρέπεται η εκδήλωση ή η ατιμωρησία ορισμένων αντια ανταγωνιστικών συμπεριφορών. Επιπλέον, οι ειδικοί σύμβουλοι διατύπωσαν την άποψη ότι στο πλαίσιο των ψηφιακών αγορών είναι ανάγκη να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στις θεωρίες περί ζημίας και στον εντοπισμό αντια ανταγωνιστικών στρατηγικών. Όσον αφορά την πρόσβαση σε δεδομένα, σύμφωνα με τους συγγραφείς οι τομεακές ρυθμίσεις θα μπορούσαν να προσφέρουν πιο αποτελεσματικές λύσεις. Η έκθεση περιέχει επίσης ειδική ανάλυση και προτάσεις σχετικά με ζητήματα ελέγχου των συγκεντρώσεων, τόσο από δικαιοδοτική όσο και από ουσιαστική άποψη.

Από κοινού με την πρόσκληση για δημόσια συνεισφορά από τις 7 Ιουλίου έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2018 και τη διάσκεψη με τίτλο «Διαμόρφωση της πολιτικής ανταγωνισμού στην εποχή της ψηφιοποίησης», που διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες στις 17 Ιανουαρίου 2019, η έκθεση έχει ως στόχο να προσφέρει χρήσιμα στοιχεία στην υπό εξέλιξη διαδικασία προβληματισμού της Επιτροπής σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η πολιτική ανταγωνισμού μπορεί να εξυπηρετήσει καλύτερα τους Ευρωπαίους καταναλωτές σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο.

²⁴ Βλέπε: <https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>.

²⁵ Οι τρεις ειδικοί σύμβουλοι είναι οι Heike Schweitzer, Γερμανός καθηγητής δικαίου· Jacques Crémer, Γάλλος καθηγητής οικονομικών· και Yves-Alexandre de Montjoye, Βέλγος επίκουρος καθηγητής της επιστήμης των δεδομένων.

Στις 9 Δεκεμβρίου 2019 η εκτελεστική αντιπρόεδρος Vestager ανακοίνωσε την προγραμματισμένη επανεξέταση της ανακοίνωσης της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού («ανακοίνωση για τον ορισμό της αγοράς»)²⁶, στην οποία παρέχονται οδηγίες για τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή εφαρμόζει την έννοια του σχετικού προϊόντος και της γεωγραφικής αγοράς στο πλαίσιο της διαρκούς επιβολής του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ. Ο βασικός λόγος για τον οποίο δρομολογήθηκε αυτή η επανεξέταση είναι να διασφαλιστεί ότι η ανακοίνωση αποτυπώνει τον τρόπο με τον οποίο εξελίχθηκε η πρακτική της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό των αγορών κατά τα τελευταία είκοσι έτη και ότι ανταποκρίνεται σε έναν κόσμο που μεταβάλλεται ταχέως και καθίσταται ολοένα και περισσότερο ψηφιακός. Στόχος της επανεξέτασης είναι να προσφέρει ακριβή και επικαιροποιημένη καθοδήγηση, η οποία καθορίζει μια σαφή και συνεκτική προσέγγιση όσον αφορά τόσο αντιμονοπωλιακές υποθέσεις όσο και υποθέσεις συγκεντρώσεων σε διάφορους κλάδους, με τρόπο εύκολα προσβάσιμο.

Επιβολή της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας: ενισχυμένος έλεγχος των ψηφιακών αγορών

Η ψηφιακή εποχή χαρακτηρίζεται από την εμφάνιση διαδικτυακών πλατφορμών, ορισμένες από τις οποίες αναπτύχθηκαν και εξελίχθηκαν σε σημαντικούς παρόχους τεχνολογίας. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται από πλατφόρμες με ισχύ στην αγορά μπορούν να επηρεάσουν πολλές άλλες αγορές, οι επιχειρήσεις των οποίων βασίζονται στις εν λόγω πλατφόρμες για την επαφή τους με τους πελάτες τους. Για παράδειγμα, οι πλατφόρμες μπορούν να λειτουργούν ως οργανωτές και ρυθμιστές της αγοράς, θέτοντας κανόνες με τους οποίους διατηρούν τις αγορές ανοικτές στον ανταγωνισμό ενώ, αν χρησιμοποιούνται κατά τρόπο καταχρηστικό, ο διττός ρόλος τους μπορεί να αποδειχθεί προβληματικός και να πλήξει τον ανταγωνισμό. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αγορές στην Ευρώπη εξυπηρετούν τους πολίτες και να αυξηθεί το επίπεδο διαφάνειας και δίκαιης μεταχείρισης, τον Ιούλιο του 2019 εκδόθηκαν νέοι κανόνες της ΕΕ σχετικά με τη διαφάνεια για τους επιχειρηματικούς χρήστες πλατφορμών²⁷. Σε συνδυασμό με την επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού, τέτοιου είδους συμπληρωματικά κανονιστικά εργαλεία θα λειτουργήσουν εξίσου προς όφελος των καταναλωτών και θα οδηγήσουν σε αύξηση του επιπέδου διαφάνειας και δίκαιης μεταχείρισης.

Στις 20 Μαρτίου 2019 η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο στην Google²⁸ ύψους 1,49 δισ. EUR για κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της στην αγορά, κατά παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ.

Η υπόθεση «Google AdSense»: προστασία του ανταγωνισμού στον τομέα της διαδικτυακής διαφήμισης αναζήτησης

Η Επιτροπή επέβαλε στην Google πρόστιμο 1 494 459 000 EUR για κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της στην αγορά, επιβάλλοντας σειρά περιοριστικών ρητρών σε συμβόλαια με ιστότοπους τρίτων μερών. Το παράπτωμα διήρκεσε πάνω από 10 έτη και είχε ως αποτέλεσμα να μην δοθεί στους ανταγωνιστές της Google η δυνατότητα να τοποθετούν τις δικές τους διαφημίσεις αναζήτησης στους εν λόγω ιστότοπους.

²⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού, ΕΕ C 372 της 9.12.1997, σ. 5-13.

²⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1150 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για την προώθηση της δίκαιης μεταχείρισης και της διαφάνειας για τους επιχειρηματικούς χρήστες επιγραμμικών υπηρεσιών διαμεσολάβησης (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ), ΕΕ L 186 της 11.7.2019, σ. 57-79.

²⁸ Υπόθεση AT.40411, Google Search (AdSense), απόφαση της Επιτροπής της 20ής Μαρτίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40411.

Από το 2006 έως το 2016, η Google ήταν με μεγάλη διαφορά ο ισχυρότερος παράγοντας στη μεσιτεία διαδικτυακών διαφημίσεων αναζήτησης στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, με μερίδιο αγοράς άνω του 70 %. Μέσω της πλατφόρμας «AdSense» for Search, η Google λειτουργεί ως μεσίτης μεταξύ διαφημιζόμενων και ιδιοκτητών ιστότοπων εκδοτών.

Σύμφωνα με την έρευνα της Επιτροπής, διαπιστώθηκε ότι:

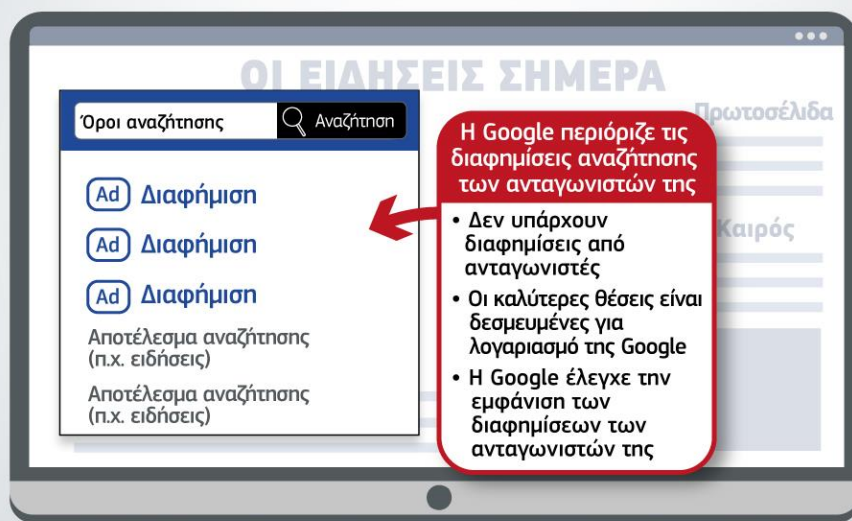
- Από το 2006, η Google συμπεριέλαβε ρήτρες αποκλειστικότητας στις συμβάσεις της, με αποτέλεσμα να απαγορεύεται στους εκδότες να τοποθετούν διαφημίσεις αναζήτησης από ανταγωνιστές στις σελίδες τους με αποτελέσματα αναζήτησης.
- Από τον Μάρτιο του 2009, η Google άρχισε σταδιακά να αντικαθιστά τις ρήτρες αποκλειστικότητας με τις αποκαλούμενες ρήτρες «προνομιούχας τοποθέτησης». Αποτέλεσμα αυτών ήταν να μην επιτρέπεται στους ανταγωνιστές της Google να τοποθετούν τις δικές τους διαφημίσεις αναζήτησης στα σημεία των σελίδων αναζήτησης των ιστότοπων με τα περισσότερα κλικ.
- Από τον Μάρτιο του 2009, η Google συμπεριέλαβε επίσης ρήτρες βάσει των οποίων οι εκδότες ήταν υποχρεωμένοι να ζητούν τη γραπτή έγκριση της Google για την πραγματοποίηση αλλαγών στον τρόπο με τον οποίο απεικονίζονται όλες οι διαφημίσεις των ανταγωνιστών. Με αυτόν τον τρόπο, η Google μπορούσε να ελέγχει πόσο ελκυστικές ήταν οι ανταγωνιστικές διαφημίσεις αναζήτησης.

Η Google διέκοψε τις παράνομες πρακτικές λίγους μήνες αφότου η Επιτροπή εξέδωσε, τον Ιούλιο του 2016, κοινοποίηση αιτιάσεων σχετικά με την εν λόγω υπόθεση. .

Οι πρακτικές της Google συνιστούν κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης που κατέχει η εταιρεία στην αγορά της μεσιτείας διαδικτυακών διαφημίσεων αναζήτησης, επειδή εμποδίζουν τον ανταγωνισμό σε αξιοκρατική βάση. Η συμπεριφορά της Google είχε επίσης ως αποτέλεσμα να στερηθούν οι Ευρωπαίοι καταναλωτές τα οφέλη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά της διαδικτυακής διαφήμισης αναζήτησης.

Η δεσπόζουσα θέση στην αγορά δεν είναι, αυτή καθαυτή, παράνομη βάσει των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ. Ωστόσο, οι εταιρείες οι οποίες κατέχουν δεσπόζουσα θέση φέρουν ιδιαίτερη ευθύνη να μην καταχρώνται την ισχυρή θέση τους στην αγορά περιορίζοντας τον ανταγωνισμό, είτε στην αγορά στην οποία κατέχουν δεσπόζουσα θέση είτε σε χωριστές αγορές.

Οι περιορισμοί του AdSense της Google προστατεύουν τη δεσπόζουσα θέση του στη διαφήμιση αναζήτησης

Η απόφαση της Επιτροπής απαιτεί από την Google κατ' ελάχιστον να σταματήσει την παράνομη συμπεριφορά της, στον βαθμό που δεν το έχει ήδη πράξει, και να απέχει από κάθε μέτρο που έχει το

ίδιο ή ισοδύναμο αντικείμενο ή αποτέλεσμα. Η Google μπορεί επίσης να αντιμετωπίσει αστικές αγωγές αποζημίωσης²⁹ που μπορούν να ασκηθούν ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μελών από κάθε πρόσωπο ή επιχείρηση που επηρεάζεται από την αντιανταγωνιστική της συμπεριφορά

Νωρίτερα, τον Ιούνιο του 2017 η Επιτροπή είχε επιβάλει στην Google πρόστιμο ύψους 2,42 δισ. EUR για κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της ως μηχανής αναζήτησης, επειδή παρείχε παράνομο πλεονέκτημα στη δική της υπηρεσία σύγκρισης τιμών³⁰. Τον Ιούλιο του 2018 η Επιτροπή είχε επιβάλει στην Google πρόστιμο 4,34 δισ. EUR για παράνομες πρακτικές σε κινητές συσκευές Android³¹ για την ενίσχυση της κυριαρχίας της μηχανής αναζήτησης της Google. Συμπεριλαμβανόμενης της υπόθεσης του Μαρτίου του 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επέβαλε στην Google συνολικό πρόστιμο για παραβίαση της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας που ανέρχεται σε 8,25 δισ. EUR.

Στις 17 Ιουλίου 2019 η Επιτροπή κίνησε επίσημη έρευνα στο πλαίσιο της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας για να αξιολογήσει αν η Amazon³² χρησιμοποιεί ευαίσθητα δεδομένα των ανεξάρτητων εμπόρων λιανικής που πραγματοποιούν πωλήσεις μέσω της πλατφόρμας της marketplace (χώρος αγοράς), κατά παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Όταν παρέχει τη marketplace σε ανεξάρτητους πωλητές, η Amazon συλλέγει σε διαρκή βάση δεδομένα σχετικά με τη δραστηριότητα στην πλατφόρμα της. Σύμφωνα με το προκαταρκτικό πόρισμα της Επιτροπής με βάση τα στοιχεία, η Amazon φέρεται να χρησιμοποιεί για λόγους ανταγωνισμού ευαίσθητες πληροφορίες σχετικά με τους πωλητές στην πλατφόρμα marketplace, τα προϊόντα και τις συναλλαγές τους που πραγματοποιούνται σε αυτή. Η Επιτροπή διερευνά τις τυποποιημένες συμβάσεις μεταξύ της Amazon και των πωλητών στη marketplace, οι οποίες επιτρέπουν στην επιχείρηση λιανικής πώλησης της Amazon να αναλύει και να χρησιμοποιεί δεδομένα τρίτων πωλητών που συγκεντρώνονται από τα διαθέσιμα στοιχεία στην πλατφόρμα marketplace της Amazon.

Οι αντιμονοπωλιακοί κανόνες της ΕΕ προστατεύουν τον ανταγωνισμό ως προς τις τιμές και βελτιώνουν τις επιλογές των καταναλωτών στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου

Η αξία της ραγδαία αναπτυσσόμενης αγοράς ηλεκτρονικού εμπορίου υπερέβαινε τα 600 δισ. EUR το 2019 στην Ευρώπη, καθώς περισσότεροι από τους μισούς Ευρωπαίους πραγματοποιούν ηλεκτρονικές αγορές. Το ηλεκτρονικό εμπόριο προσφέρει σημαντικές δυνατότητες στους καταναλωτές, οι οποίοι μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ευρύτερη επιλογή αγαθών και υπηρεσιών και να συγκρίνουν τις τιμές σε ολόκληρη την Ευρώπη, καθώς και στις επιχειρήσεις, οι οποίες μπορούν να συναλλάσσονται στην ενιαία αγορά των 500 εκατομμυρίων και πλέον ανθρώπων, χρησιμοποιώντας ως βιτρίνα των καταστημάτων τους έναν μόνο ιστότοπο.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας της Επιτροπής στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου, η οποία δημοσιεύθηκε στις 10 Μαΐου 2017³³ στο πλαίσιο της στρατηγικής της Επιτροπής για την ψηφιακή ενιαία αγορά, υπάρχει αυξημένη χρήση συμβατικών περιορισμών

²⁹ Οδηγία 2014/104/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΕΕ L 349 της 5.12.2014, σ. 1-19.

³⁰ Υπόθεση AT.39740 Google search (Shopping), απόφαση της Επιτροπής της 27ης Ιουνίου 2017, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=1_39740.

³¹ Υπόθεση AT.40099 Google Android, απόφαση της Επιτροπής της 18ης Ιουλίου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=1_40099.

³² Υπόθεση AT.40462 Amazon Marketplace, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=1_40462.

³³ Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiry_final_report_el.pdf και: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiries_e_commerce.html.

με στόχο να ελέγχεται καλύτερα η διανομή των προϊόντων. Η αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού σε αυτόν τον τομέα είναι, επομένως, πολύ σημαντική.

Στις 7 Μαρτίου 2019 η Επιτροπή κατέστησε τις δεσμεύσεις που πρότειναν οι *Disney*, *NBCUniversal*, *Sony Pictures*, *Warner Bros.* και *Sky*³⁴ νομικά δεσμευτικές στο πλαίσιο των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ. Οι εν λόγω δεσμεύσεις αφορούν τις ανησυχίες της Επιτροπής σχετικά με ορισμένες ρήτρες στις συμβάσεις παραχώρησης δικαιώματος εκμετάλλευσης ταινιών για συνδρομητική τηλεόραση που σύναψαν τα εν λόγω στούντιο με τη *Sky UK* και σχετίζονται με γεωγραφικό αποκλεισμό.

Στις 5 Απριλίου 2019 η Επιτροπή απήρθη κοινοποίηση αιτιάσεων για ενδεχόμενες παράνομες διμερείς συμφωνίες στη *Valve*, ιδιοκτήτρια της μεγαλύτερης παγκοσμίως πλατφόρμας διανομής βιντεοπαιχνιδιών για υπολογιστές με την ονομασία *Steam*, καθώς και σε πέντε εκδότες βιντεοπαιχνιδιών για υπολογιστές, τις εταιρείες *Bandai Namco*, *Capcom*, *Focus Home*, *Koch Media* και *ZeniMax*³⁵. Η Επιτροπή εξέφρασε ανησυχίες ότι η *Valve* και οι πέντε εκδότες βιντεοπαιχνιδιών για υπολογιστές συμφώνησαν, κατά παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ, να χρησιμοποιήσουν κλειδιά ενεργοποίησης γεωγραφικού αποκλεισμού για να εμποδίσουν τις διασυνοριακές πωλήσεις. Επιπλέον, η Επιτροπή διατύπωσε ανησυχίες ότι τέσσερις από τους εκδότες παιχνιδιών πιθανόν να έχουν παραβεί τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ, συμπεριλαμβάνοντας συμβατικούς περιορισμούς στις εξαγωγές στο πλαίσιο των συμφωνιών τους με έναν αριθμό διανομέων, εκτός της *Valve*.

Επιβολή της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας στον τομέα των τηλεπικοινωνιών

Στις 18 Ιουλίου 2019 η Επιτροπή επέβαλε στην *Qualcomm*³⁶ πρόστιμο 242 εκατ. EUR για κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της, μέσω της χρήσης επιθετικής τιμολόγησης, στην παγκόσμια αγορά συνόλων τσιπ που συμμορφώνονται με το πρότυπο «Παγκόσμιο Σύστημα Κινητών Τηλεπικοινωνιών» (UMTS), το πρότυπο τρίτης γενιάς (3G), κατά παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ. Στην απόφαση διαπιστώθηκε ότι την περίοδο από τα μέσα του 2009 έως τα μέσα του 2011 η *Qualcomm* προμήθευε σε τιμές χαμηλότερες του κόστους ορισμένες ποσότητες τριών από τα σύνολα τσιπ της που συμμορφώνονται με το πρότυπο UMTS σε δύο από τους βασικούς πελάτες της, τη *Huawei* και τη *ZTE*, με πρόθεση να εξαναγκάσει την ανταγωνιστική της *Icera* να εγκαταλείψει την αγορά. Την εν λόγω περίοδο, η *Icera* ήταν νεοφυής επιχείρηση με έδρα το ΗΒ και βασικός ανταγωνιστής της *Qualcomm* στο τμήμα αιχμής της αγοράς συνόλων τσιπ που συμμορφώνονται με το πρότυπο UMTS. Το πρόστιμο αντιστοιχεί στο 1,27 % του κύκλου εργασιών της *Qualcomm* το 2018 και αποσκοπεί επίσης στο να αποτρέψει τους παράγοντες της αγοράς να υιοθετήσουν ανάλογες αντιανταγωνιστικές πρακτικές στο μέλλον.

Στις 7 Αυγούστου 2019 η Επιτροπή εξέδωσε κοινοποίηση αιτιάσεων κατά των δύο μεγαλύτερων φορέων εκμετάλλευσης στην Τσεχία, *O2/CETIN* και *T-Mobile*³⁷, όσον αφορά τη συμφωνία κοινής χρήσης δικτύου μεταξύ των εν λόγω συμβαλλόμενων. Η Επιτροπή κατέληξε στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι η συγκεκριμένη συμφωνία κοινής χρήσης δικτύου έχει αντιανταγωνιστικό χαρακτήρα, διότι είναι πιθανόν να εξαλείψει τα κίνητρα των

³⁴ Υπόθεση AT.40023 — Διασυνοριακή πρόσβαση στη συνδρομητική τηλεόραση, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40023.

³⁵ Υποθέσεις AT.40413 *Focus Home*, AT.40414 *Koch Media*, AT.40420 *ZeniMax*, AT.40422 *Bandai Namco* και AT.40424 *Capcom*. Βλέπε επίσης: https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-2010_en.htm.

³⁶ Υπόθεση AT.39711 *Qualcomm* (επιθετική πολιτική τιμών), απόφαση της Επιτροπής της 18ης Ιουλίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39711.

³⁷ Υπόθεση AT.40305 *Κοινή χρήση δικτύου - Τσεχία*, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40305.

δύο φορέων κινητής τηλεφωνίας να βελτιώσουν τα δίκτυα και τις υπηρεσίες τους προς όφελος των καταναλωτών. Η προκαταρκτική ανάλυση της Επιτροπής είναι σύμφωνη με τις αρχές που υιοθετεί ο Φορέας Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (BEREC) στην κοινή θέση του για την κοινή χρήση υποδομών κινητής τηλεφωνίας της 13ης Ιουνίου 2019.³⁸

Στις 16 Οκτωβρίου 2019 η Επιτροπή υποχρέωσε την *Broadcom*³⁹, τον κορυφαίο προμηθευτή συνόλων τσιπ που χρησιμοποιούνται σε αποκωδικοποιητές τηλεόρασης και μόντεμ παγκοσμίως, να διακόψει την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων που περιέχονται στις συμφωνίες που σύναψε με έξι από τους βασικούς της πελάτες. Η αξιολόγηση της Επιτροπής κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Broadcom έκανε κατάχρηση εκ πρώτης όψεως της δεσπόζουσας θέσης της στις αγορές συστημάτων σε τσιπ που προορίζονται για i) αποκωδικοποιητές τηλεόρασης, ii) μόντεμ οπτικών ινών και iii) μόντεμ xDSL, συνάπτοντας συμφωνίες με κατασκευαστές αποκωδικοποιητών τηλεόρασης και μόντεμ οι οποίες περιέχουν διατάξεις που συνεπάγονται αποκλειστικότητα. Επιπλέον, διαπίστωσε ότι θα μπορούσαν να επέλθουν σοβαρές και μη αναστρέψιμες βλάβες στον ανταγωνισμό απουσία προσωρινών μέτρων. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι απαιτούνταν επείγουσα παρέμβαση για να αποφευχθεί η περιθωριοποίηση ή ο εκτοπισμός των ανταγωνιστών από την αγορά. Τα προσωρινά μέτρα ισχύουν για την προηγούμενη τριετία ή για την ημερομηνία έκδοσης οριστικής απόφασης επί της ουσίας για τη συμπεριφορά της Broadcom ή για το κλείσιμο της έρευνας της Επιτροπής σχετικά με τη συμπεριφορά αυτή. Η έρευνα επί της ουσίας της υπόθεσης συνεχίζεται. Τα προσωρινά μέτρα αποτελούν ένα από τα μέσα που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, το οποίο όμως δεν είχε εφαρμοστεί τα τελευταία 18 χρόνια πριν από τη συγκεκριμένη υπόθεση.

Μέσω της απόφασης για λήψη προσωρινών μέτρων η Επιτροπή μπορεί να υποχρεώσει μια εταιρεία να παύσει μια συμπεριφορά και να απέχει από αυτή ενόσω εκκρεμεί η έρευνα. Τα προσωρινά μέτρα μπορούν να επιβληθούν για το διάστημα που διαρκεί η έρευνα προκειμένου η εικαζόμενη αντιαγωνιστική συμπεριφορά να μην προκαλέσει σοβαρή και μη αναστρέψιμη βλάβη στην αγορά, η οποία δεν θα μπορούσε να διορθωθεί με την έγκριση των τελικών μέτρων στο πλαίσιο έρευνας της Επιτροπής. Τα προσωρινά μέτρα θεωρούνται, κατά κανόνα, έκτακτα μέτρα, επειδή επιβάλλουν επιβάρυνση σε μια εταιρεία για την οποία δεν έχει ακόμη κριθεί ότι παραβίασε τους ισχύοντες κανόνες. Στις περισσότερες περιπτώσεις, μια απαγορευτική απόφαση που διατάσσει παύση και αποχή ή λήψη διορθωτικών μέτρων αρκεί για την αποκατάσταση των συνθηκών ανταγωνισμού.

Εξέταση των συγκεντρώσεων στους τομείς των τηλεπικοινωνιών και των μέσων ενημέρωσης

Στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, η Επιτροπή ενέκρινε στις 15 Ιουλίου 2019 την εξαγορά της *DNA* από την *Telenor*.⁴⁰ Η *DNA* παρέχει υπηρεσίες κινητών και σταθερών τηλεπικοινωνιών, ευρυζωνικές υπηρεσίες διαδικτύου και υπηρεσίες τηλεοπτικής διανομής στη Φινλανδία, ενώ η *Telenor* δραστηριοποιείται στις υπηρεσίες κινητών και σταθερών τηλεπικοινωνιών και τηλεοπτικής διανομής στην περιοχή των Βορείων Χωρών. Οι αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των δραστηριοτήτων των εταιρειών ήταν περιορισμένες και μετά την πράξη συγκέντρωσης εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες ισχυρές επιχειρήσεις. Επιπλέον, έπειτα από διεξοδική έρευνα η Επιτροπή ενέκρινε, στις 18 Ιουλίου 2019, την εξαγορά των *δραστηριοτήτων*

³⁸ Βλέπε:

https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/regulatory_best_practices/common_approaches_positions/8605-berec-common-position-on-infrastructure-sharing.

³⁹ Υπόθεση AT.40608 *Broadcom*, διατίθεται στη διεύθυνση:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40608.

⁴⁰ Υπόθεση M.9370 *Telenor/DNA*, απόφαση της Επιτροπής της 15ης Ιουλίου 2019. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9370.

καλωδιακών υπηρεσιών της *Liberty Global* από τη *Vodafone* στην Τσεχία, τη Γερμανία, την Ουγγαρία και τη Ρουμανία.⁴¹ Η έγκριση τελεί υπό τον όρο της πλήρους συμμόρφωσης με το σύνολο των δεσμεύσεων που πρότεινε να αναλάβει η *Vodafone*.

Στον τομέα των μέσων ενημέρωσης, στις 12 Νοεμβρίου 2019 η Επιτροπή ενέκρινε την εξαγορά της *Bonnier Broadcasting* από την *Telia*⁴². Έπειτα από διεξοδική έρευνα, η Επιτροπή εξέφρασε την ανησυχία ότι η πράξη θα μπορούσε να οδηγήσει σε σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού στη Φινλανδία και στη Σουηδία. Η έγκριση τελεί υπό τον όρο της πλήρους συμμόρφωσης με τις δεσμεύσεις που ανέλαβε η *Telia*.

Επιβολή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα των ευρυζωνικών δικτύων

Οι ψηφιακές υποδομές αποτελούν βασικό παράγοντα της ψηφιοποίησης και, συνεπώς, είναι σημαντικό οι σχετικές ευρυζωνικές υποδομές να μπορούν να καλύπτουν τις ανάγκες για υψηλές ψηφιακές ταχύτητες, χωρητικότητα και ποιότητα. Η ανακοίνωση της Επιτροπής «Κοινωνία των Gigabit»⁴³ του 2016 ορίζει τα δίκτυα πολύ υψηλής χωρητικότητας ως μια από τις στρατηγικές της προτεραιότητες. Η δημόσια χρηματοδότηση είναι εξίσου απαραίτητη ώστε να διασφαλιστεί ότι οι αγροτικές, απομακρυσμένες και άλλες λιγότερο εξυπηρετούμενες περιοχές μπορούν να επωφεληθούν από τις νέες τεχνολογίες, ούτως ώστε καμία περιοχή και κανένας πολίτης να μην υστερούν. Ταυτόχρονα, οι ιδιωτικές επενδύσεις δεν θα πρέπει να παραγκωνιστούν και οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού πρέπει να περιοριστούν στο ελάχιστο.

Το 2019 η Επιτροπή ενέκρινε διάφορα σχέδια ευρυζωνικής πρόσβασης στο πλαίσιο των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Αυτά αφορούσαν, στην Ελλάδα, πρόγραμμα κουπονιών ύψους 50 εκατ. EUR για ταχύτερες ευρυζωνικές υπηρεσίες⁴⁴, στην Ιρλανδία, δημόσια ενίσχυση ύψους 2,6 δισ. EUR στο ιρλανδικό εθνικό σχέδιο ευρυζωνικότητας⁴⁵, στην Ισπανία, πρόγραμμα ύψους 400 εκατ. EUR για ευρυζωνικά δίκτυα πολύ υψηλής ταχύτητας⁴⁶, και στη Γερμανία, την έγκριση σχεδίου στη Βαυαρία για ευρυζωνικά δίκτυα πολύ υψηλής χωρητικότητας, το οποίο ακολούθησε προηγούμενο πιλοτικό έργο στον τομέα των gigabit με τη συμμετοχή έξι δήμων της Βαυαρίας, που έλαβε την έγκριση της Επιτροπής τον Δεκέμβριο του 2018⁴⁷.

4. Πολιτική ανταγωνισμού που υποστηρίζει τους στόχους της ΕΕ για ενέργεια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και για το περιβάλλον

⁴¹ Υπόθεση M.8864 *Vodafone / Certain Liberty Global Assets*, απόφαση της Επιτροπής της 18ης Ιουλίου 2019. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8864.

⁴² Υπόθεση M.9064 – *Telia Company / Bonnier Broadcasting Holding*, απόφαση της Επιτροπής της 12ης Νοεμβρίου 2019. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9064.

⁴³ Βλέπε: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-connectivity-competitive-digital-single-market-towards-european-gigabit-society>.

⁴⁴ Υπόθεση SA.49935 *Έργο υπερταχειών ευρυζωνικών συνδέσεων (SFBB) – Ελλάδα*, απόφαση της Επιτροπής της 7ης Ιανουαρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_49935.

⁴⁵ Υπόθεση SA.54472 *Εθνικό σχέδιο ευρυζωνικότητας – Ιρλανδία*, απόφαση της Επιτροπής της 15ης Νοεμβρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54472.

⁴⁶ Υπόθεση SA.53925 *Πρόγραμμα ευρυζωνικής πρόσβασης επόμενης γενιάς (NGA) σε λευκές και γκρίζες περιοχές – Ισπανία*, απόφαση της Επιτροπής της 10ης Δεκεμβρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53925.

⁴⁷ Υπόθεση SA.54668 *Πρόγραμμα για gigabit στη Βαυαρία – Γερμανία*, απόφαση της Επιτροπής της 29ης Νοεμβρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54668.

Τον Δεκέμβριο του 2019 η Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωση με τίτλο «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία», στην οποία περιγράφονται πρωτοβουλίες πολιτικής για την επίτευξη μηδενικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050 και την αντιμετώπιση των προκλήσεων που συνδέονται με το περιβάλλον⁴⁸. Η πολιτική ανταγωνισμού, όπως και όλες οι άλλες πολιτικές της Επιτροπής, θα συμβάλει στην επίτευξη των εν λόγω φιλόδοξων στόχων. Πράγματι, στη διάρκεια του 2019, η Επιτροπή δρομολόγησε «έλεγχο καταλληλότητας» που καλύπτει τις κατευθυντήριες γραμμές για το περιβάλλον και την ενέργεια και συνέχισε την αξιολόγηση των κατευθυντήριων γραμμών της σχετικά με ορισμένα μέτρα κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου μετά το 2012 (κατευθυντήριες γραμμές ΣΕΔΕ)⁴⁹, προκειμένου να προετοιμάσει την αναθεώρησή τους, με στόχο να διασφαλιστεί η προσαρμογή τους στο νέο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής για την περίοδο 2021-2030⁵⁰. Ο υπό εξέλιξη «έλεγχος καταλληλότητας» της δέσμης μεταρρυθμίσεων για τον εκσυγχρονισμό των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις θα έχει προπαρασκευαστικό χαρακτήρα για την αναθεώρηση των σχετικών κατευθυντήριων γραμμών με γνώμονα τους στόχους πολιτικής που θέτει η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία με ορίζοντα το 2021.

Κρατικές ενισχύσεις που στηρίζουν τη φιλοδοξία «μηδενικής ρύπανσης» και την αποδοτική χρήση των πόρων

Το 2019 η Επιτροπή ενέκρινε πρόσθετη δημόσια ενίσχυση ύψους 195 εκατ. EUR έως τα τέλη του 2022 για ηλεκτρικά λεωφορεία και υποδομές φόρτισης στη Γερμανία⁵¹. Επιπλέον, η Επιτροπή ενέκρινε δημόσια ενίσχυση ύψους 430 εκατ. EUR για τη μετασκευή ντιζελοκίνητων οχημάτων που χρησιμοποιούνται σε δήμους στους οποίους παρατηρήθηκε υπέρβαση των ορίων των εκπομπών οξειδίων του αζώτου (NOX) το 2017⁵². Και τα δύο είδη μέτρων συνάδουν με τους περιβαλλοντικούς στόχους της ΕΕ, καθώς και με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την κινητικότητα χαμηλών εκπομπών, στο πλαίσιο της οποίας υποστηρίζεται η μετάβαση στα οχήματα μηδενικών εκπομπών στις πόλεις και η δημιουργία αγοράς για αυτά τα οχήματα.

Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης πρόγραμμα της Τσεχίας⁵³ για την παροχή ενίσχυσης σε εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από απορριπτόμενη θερμότητα και από αέρια ορυχείων. Το πρόγραμμα συμβάλλει στην αποδοτική χρήση των πόρων, μέσω της

⁴⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών *Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία*, COM/2019/640 final. Βλέπε: https://ec.europa.eu/info/publications/communication-european-green-deal_en.

⁴⁹ Βλέπε: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares2018-6600267_en.

⁵⁰ Οδηγία (ΕΕ) 2018/410 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/EK με σκοπό την ενίσχυση οικονομικά αποδοτικών μειώσεων των εκπομπών και την προώθηση επενδύσεων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και της απόφασης (ΕΕ) 2015/1814, ΕΕ L 76 της 19.3.2018, σ. 3-27.

⁵¹ Αύξηση προϋπολογισμού και παράταση του καθεστώτος SA.48190 Γερμανία - *Καθεστώς ενίσχυσης για την προμήθεια ηλεκτρικών λεωφορείων στις δημόσιες αστικές μεταφορές*, απόφαση της Επιτροπής της 26ης Φεβρουαρίου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48190.

⁵² SA.53054 *Πρόγραμμα για τη μετασκευή ντιζελοκίνητων βαρέων δημοτικών οχημάτων*, SA.53055 *Πρόγραμμα για τη μετασκευή ντιζελοκίνητων βαρέων εμπορικών οχημάτων* και SA.53056 *Πρόγραμμα για τη μετασκευή ντιζελοκίνητων ελαφρών εμπορικών και δημοτικών οχημάτων*. Η Γερμανία κοινοποίησε τροποποίηση των εν λόγω προγραμμάτων, την οποία η Επιτροπή ενέκρινε στις 25 Οκτωβρίου 2019 στο πλαίσιο των υποθέσεων SA.55230, SA.55231 και SA.55232 αντίστοιχα. Η τροποποίηση εισήγαγε, μεταξύ άλλων, μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά την έννοια των επιλέξιμων δήμων.

⁵³ Υπόθεση SA.35179 *Τσεχία – Προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από δευτερογενείς πηγές*, απόφαση της Επιτροπής της 26ης Σεπτεμβρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_35179

μείωσης της κατανάλωσης των πρωτογενών πηγών ενέργειας που χρησιμοποιούνται στην ηλεκτροπαραγωγή.

Στις 25 Νοεμβρίου 2019 η Επιτροπή ενέκρινε ενίσχυση ύψους 93,8 εκατ. EUR για την κατασκευή και λειτουργία μονάδας συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης στη Βουλγαρία⁵⁴. Η μονάδα θα παράγει θερμική και ηλεκτρική ενέργεια με χρήση καυσίμων προερχόμενων από μη ανακυκλώσιμα αστικά απόβλητα.

Στις 28 Ιανουαρίου 2019 η Επιτροπή ενέκρινε επενδυτική ενίσχυση 36 εκατ. EUR στη χημική εταιρεία LG Chem⁵⁵ για μια νέα μονάδα παραγωγής μπαταριών ηλεκτρικών οχημάτων στην Πολωνία. Η νέα μονάδα αναμένεται να προμηθεύει μπαταρίες για 80 000 και πλέον ηλεκτρικά οχήματα ετησίως και να δημιουργήσει περισσότερες από 700 άμεσες θέσεις εργασίας, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της περιφέρειας Dolnoślaskie και, ταυτόχρονα, στη διατήρηση του ανταγωνισμού. Το συγκεκριμένο έργο δεν θα μπορούσε να υλοποιηθεί χωρίς δημόσια χρηματοδότηση.

Κρατικές ενισχύσεις για τη στήριξη της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

Στόχος του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων είναι να μεγιστοποιήσει τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά οφέλη από περιορισμένους δημόσιους πόρους, μέσω της ελαχιστοποίησης του κόστους για το κράτος, τη βιομηχανία και τους καταναλωτές, διασφαλίζοντας ότι τα δημόσια κεφάλαια δεν παραγκωνίζουν τις ιδιωτικές δαπάνες και συμβάλλοντας στη δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά. Το 2019 η Επιτροπή συνέχισε να εγκρίνει καθεστώτα κρατικών ενισχύσεων που παρέχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να εκπληρώσουν τους στόχους τους για ενεργειακή απόδοση και να συμβάλουν στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς στόχους της ΕΕ.

Στις 14 Ιουνίου 2019 η Επιτροπή ενέκρινε ενίσχυση ύψους 5,4 δισ. EUR για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην Ιταλία⁵⁶, ώστε να συνδράμει τη χώρα στην επίτευξη των στόχων της όσον αφορά την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Το καθεστώς θα στηρίξει την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, όπως η χειρσαία αιολική, η ηλιακή φωτοβολταϊκή, η υδροηλεκτρική και τα αέρια λυμάτων, και θα εφαρμοστεί έως το 2021.

Στις 26 Ιουλίου 2019 η Επιτροπή ενέκρινε ενίσχυση για έξι υπεράκτια αιολικά πάρκα στη Γαλλία⁵⁷. Η κατασκευή πρόκειται να ξεκινήσει το τρέχον έτος και τα πάρκα αναμένεται να λειτουργήσουν από το 2022. Τα μέτρα ενίσχυσης θα βοηθήσουν τη Γαλλία να αυξήσει το

⁵⁴ Υπόθεση SA.54042 Έργο παραγωγής ενέργειας από απόβλητα στη Σόφια / μονάδα συμπαραγωγής με ανάκτηση ενέργειας από καύσιμα από απορρίμματα - Βουλγαρία, απόφαση της Επιτροπής της 25ης Νοεμβρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54042.

⁵⁵ Υπόθεση SA.47662 LIP – Ενίσχυση στην LG Chem Wrocław Energy Sp. z o.o., απόφαση της Επιτροπής της 28ης Ιανουαρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_47662.

⁵⁶ Υπόθεση SA.53347 Ιταλία - Ενίσχυση της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές 2019-2021, απόφαση της Επιτροπής της 14ης Ιουνίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53347.

⁵⁷ Υποθέσεις SA.45274 Γαλλία - Υπεράκτιο αιολικό πάρκο Courseulles, απόφαση της Επιτροπής της 26ης Ιουλίου 2019, SA.45275 Γαλλία - Υπεράκτιο αιολικό πάρκο Fécamp, απόφαση της Επιτροπής της 26ης Ιουλίου 2019, SA.45276 Γαλλία - Υπεράκτιο αιολικό πάρκο Saint-Nazaire, απόφαση της Επιτροπής της 26ης Ιουλίου 2019, SA.47246 Γαλλία - Υπεράκτιο αιολικό πάρκο των νήσων Yeu et Noirmoutier, απόφαση της Επιτροπής της 26ης Ιουλίου 2019, SA.47247 Γαλλία - Υπεράκτιο αιολικό πάρκο Dieppe, απόφαση της Επιτροπής της 26ης Ιουλίου 2019 και SA.48007 Γαλλία - Υπεράκτιο αιολικό πάρκο Saint-Brieuc, απόφαση της Επιτροπής της 26ης Ιουλίου 2019. Βλέπε: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_4749.

μερίδιο της ηλεκτρικής της ενέργειας που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, προκειμένου να εκπληρώσει τους στόχους της για το κλίμα, σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς στόχους της ΕΕ⁵⁸.

Οι κανονιστικές ρυθμίσεις και η πολιτική ανταγωνισμού σε συνεργασία για τη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού για τους Ευρωπαίους πολίτες και τις επιχειρήσεις

Οι μηχανισμοί ισχύος είναι μέτρα τα οποία λαμβάνουν τα κράτη μέλη για να διασφαλίζουν ότι ο εφοδιασμός ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να καλύψει τη ζήτηση σε μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη βάση. Είναι σχεδιασμένοι για να καλύψουν αναμενόμενες ελλείψεις ισχύος και να εγγυηθούν την ασφάλεια του εφοδιασμού. Είναι σημαντικό στο πλαίσιο του σχεδιασμού των μηχανισμών ισχύος να αποφεύγονται στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, διότι, σε διαφορετική περίπτωση, μπορεί αυτοί να οδηγήσουν σε αύξηση των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας για τους καταναλωτές, να προσφέρουν αθέμιτα πλεονεκτήματα σε ορισμένους φορείς εκμετάλλευσης ενέργειας ή να παρεμποδίσουν τις διασυννοριακές ροές ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ.

Ταυτόχρονα, οι μηχανισμοί ισχύος δεν μπορούν να υποκαταστήσουν τις μεταρρυθμίσεις στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Ο νέος κανονισμός για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας⁵⁹ απαιτεί από τα κράτη μέλη που προτίθενται να καθιερώσουν μηχανισμούς ισχύος να παρουσιάσουν ένα σχέδιο μεταρρύθμισης της αγοράς για την αντιμετώπιση κανονιστικών και άλλων ανεπαρειών που υπονομεύουν τα κίνητρα για επενδύσεις στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας. Ο κανονισμός θα αποτρέπει επίσης την ένταξη της παραγωγής ισχύος υψηλών ανθρακούχων εκπομπών στους μηχανισμούς ισχύος.

Το 2019 η Επιτροπή εξέδωσε δύο αποφάσεις σχετικά με μηχανισμούς ισχύος στην Ιταλία⁶⁰ και στη Μεγάλη Βρετανία (κατόπιν διεξοδικής έρευνας)⁶¹, στις οποίες λαμβάνονται ήδη υπόψη οι σχετικές με τους μηχανισμούς ισχύος διατάξεις του κανονισμού για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Έρευνα για ενδεχόμενες συμπτάξεις που εμποδίζουν τη χρήση καινοτόμων τεχνολογιών

Στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τις συμφωνίες οριζόντιας συνεργασίας προσδιορίζονται, μεταξύ άλλων, οι μορφές συνεργασίας μεταξύ εταιρειών που στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και στην καινοτομία οι οποίες δεν εγείρουν ανησυχίες στο πλαίσιο του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ. Είναι παράνομο οι εταιρείες να συνάπτουν συμφωνίες για την παρεμπόδιση του ανταγωνισμού στην ποιότητα και την καινοτομία. Στις 5 Απριλίου 2019 η Επιτροπή απέστειλε κοινοποίηση αιτιάσεων στις εταιρείες BMW, Daimler και Volkswagen Group (Volkswagen, Audi, Porsche)⁶², με την οποία ενημέρωνε σχετικά με την προκαταρκτική της άποψη, σύμφωνα με την οποία οι εταιρείες έχουν παραβιάσει τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες της ΕΕ την περίοδο από το 2006 έως το 2014, συστήνοντας αθέμιτη σύμπραξη για τον περιορισμό του ανταγωνισμού στον τομέα της ανάπτυξης τεχνολογίας καθαρισμού των εκπομπών βενζινοκίνητων και ντιζελοκίνητων επιβατικών αυτοκινήτων. Σύμφωνα με την προκαταρκτική άποψη της

⁵⁸ Βλέπε: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_el.

⁵⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 54.

⁶⁰ Υπόθεση SA.53821 *Τροποποίηση του μηχανισμού ισχύος της Ιταλίας*, απόφαση της Επιτροπής της 14ης Ιουνίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53821.

⁶¹ SA.35980 *Μηχανισμός ισχύος του ΗΒ*, απόφαση της Επιτροπής της 24ης Οκτωβρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_35980.

⁶² Υπόθεση AT.40178 *Εκπομπές αυτοκινήτων*, διατίθεται στη διεύθυνση:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_40178.

Επιτροπής, η συμπεριφορά των κατασκευαστών αυτοκινήτων είχε ως στόχο να περιορίσει τον ανταγωνισμό καινοτομίας για δύο συστήματα καθαρισμού εκπομπών και στερήσει, ενδεχομένως, από τους καταναλωτές τη δυνατότητα αγοράς λιγότερο ρυπογόνων αυτοκινήτων, παρότι οι κατασκευαστές διέθεταν την τεχνολογία.

5. Προστασία του ανταγωνισμού στον μεταποιητικό τομέα

Η επιβολή των κανόνων του ανταγωνισμού στον μεταποιητικό τομέα διασφαλίζει ότι οι επιχειρήσεις μπορούν να ανταγωνίζονται με δίκαιους και ισότιμους όρους στην ενιαία αγορά. Επιπλέον, η επιβολή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις κατευθύνει τη δημόσια χρηματοδότηση προς την έρευνα, την κατάρτιση και την ενεργειακή απόδοση. Μόνο καινοτόμες εταιρείες, με βιώσιμα επιχειρηματικά σχέδια, μπορούν να διανέμουν έξυπνα αγαθά και υπηρεσίες σε ανταγωνιστικές τιμές για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις της ΕΕ. Η βελτίωση της αποδοτικότητας και της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων της ΕΕ στην ενιαία αγορά καθιστά τις εν λόγω εταιρείες έτοιμες να ανταγωνιστούν στην παγκόσμια αγορά.

Αποφάσεις συγκεντρώσεων και έρευνες σε βασικούς κλάδους που χαρακτηρίζονται από υψηλούς φραγμούς εισόδου

Ο έλεγχος των συγκεντρώσεων στην ΕΕ συμβάλλει στο να διασφαλιστεί ότι οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην ενιαία αγορά μπορούν να ανταγωνίζονται με δίκαιους και ισότιμους όρους. Οι κοινοποιηθείσες πράξεις που ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντική στρέβλωση του ανταγωνισμού υπόκεινται σε αυστηρό έλεγχο της Επιτροπής. Στο πλαίσιο της αξιολόγησής της, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη την αύξηση της αποδοτικότητας που προκύπτει από τις συγκεντρώσεις, η οποία μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο στο κόστος, στην καινοτομία και σε άλλες παραμέτρους, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω αύξηση της αποδοτικότητας είναι επαληθεύσιμη, προκύπτει από τη συγκεκριμένη πράξη συγκέντρωσης και είναι πιθανόν να μετακυλιστεί στους καταναλωτές. Σε περίπτωση που εγείρονται ανησυχίες για τον ανταγωνισμό, οι εταιρείες που συμμετέχουν στην πράξη συγκέντρωσης έχουν τη δυνατότητα να άρουν τις εν λόγω ανησυχίες προτείνοντας δεσμεύσεις. Εάν δεν βρεθούν και δεν συμφωνηθούν κατάλληλες και επαρκείς δεσμεύσεις, η Επιτροπή απαγορεύει την πράξη. Στη διάρκεια των τελευταίων δέκα ετών, η Επιτροπή έχει εγκρίνει περισσότερες από 3 000 πράξεις συγκέντρωσης, εκ των οποίων πάνω από το 90 % άνευ όρων. Αντίστοιχα, την ίδια περίοδο η Επιτροπή απέτρεψε μόλις δέκα πράξεις συγκέντρωσης, τρεις εκ των οποίων το 2019.

Οι κλάδοι της βασικής μεταποίησης και των καταναλωτικών αγαθών εξακολούθησαν να αντιπροσωπεύουν σημαντικό μερίδιο στην επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού από την Επιτροπή το 2019.

Στις 6 Φεβρουαρίου 2019 η Επιτροπή απαγόρευσε την προτεινόμενη εξαγορά της Alstom από τη Siemens⁶³ βάσει του κανονισμού της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις. Οι εταιρείες Siemens και Alstom, πρωταγωνιστές και οι δύο στον κλάδο των σιδηροδρόμων, δεν πρότειναν τη λήψη επαρκών διορθωτικών μέτρων για να εξαλείψουν τις ανησυχίες της Επιτροπής σε μόνιμη βάση.

Η πράξη συγκέντρωσης μεταξύ των εταιρειών Siemens και Alstom: προστασία των σιδηροδρομικών επιχειρήσεων και των επιβατών

Οι αμαξοστοιχίες και ο εξοπλισμός σηματοδότησης που τις κατευθύνει είναι ουσιώδους σημασίας για τις μεταφορές στην Ευρώπη. Οι εταιρείες Siemens (Γερμανία) και Alstom (Γαλλία) κατέχουν

⁶³ Υπόθεση M.8677 Siemens/Alstom, απόφαση της Επιτροπής της 6ης Φεβρουαρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8677.

αμφότερες ηγετική θέση παγκοσμίως στις σιδηροδρομικές μεταφορές, και η προτεινόμενη πράξη συγκέντρωσης θα είχε ως αποτέλεσμα τον συνδυασμό των δύο μεγαλύτερων προμηθευτών λύσεων τροχαίου υλικού (αμαξοστοιχίες) και σηματοδότησης στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (EOX), όχι μόνο από την άποψη του μεγέθους των συνδυασμένων εργασιών, αλλά και από την άποψη του γεωγραφικού τους αποτυπώματος. Και οι δύο εταιρείες κατέχουν επίσης ηγετική θέση παγκοσμίως.

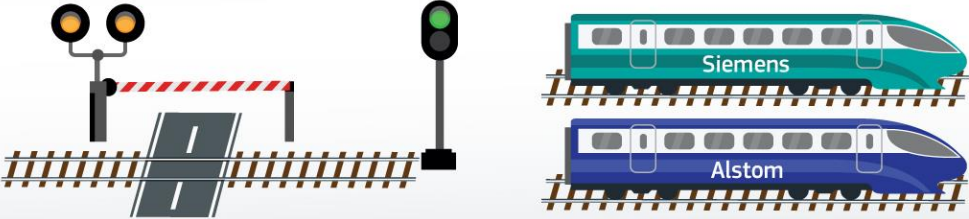
Στο πλαίσιο της διεξοδικής της ανάλυσης, η Επιτροπή έκρινε ότι, ελλείψει επαρκών διορθωτικών μέτρων, η συγκέντρωση θα έβλαπτε τον ανταγωνισμό σε αρκετές αγορές σιδηροδρομικών συστημάτων σηματοδότησης και στην αγορά αμαξοστοιχιών πολύ υψηλών ταχυτήτων. Θα δημιουργούσε έναν αδιαφιλονίκητο ηγέτη σε αρκετές αγορές σιδηροδρομικών συστημάτων σηματοδότησης και μια επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση στην αγορά αμαξοστοιχιών πολύ υψηλών ταχυτήτων στον EOX. Σε όλες τις σχετικές αγορές στις οποίες διαπιστώθηκαν ζητήματα ανταγωνισμού, η ανταγωνιστική πίεση που θα ασκούσαν οι εναπομείναντες ανταγωνιστές δεν θα αρκούσε για τη διασφάλιση αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Στο πλαίσιο της έρευνάς της, η Επιτροπή έλαβε επίσης δεόντως υπόψη το ανταγωνιστικό τοπίο στον υπόλοιπο κόσμο και έκρινε ότι η είσοδος νέων ανταγωνιστών, συμπεριλαμβανομένων δυνητικών Κινέζων προμηθευτών, στην αγορά τροχαίου υλικού πολύ υψηλών ταχυτήτων ή στις αγορές λύσεων σηματοδότησης του EOX στις οποίες διαπιστώθηκαν ζητήματα ανταγωνισμού, δεν ήταν πιθανόν να συμβεί στο άμεσο μέλλον.

Οι εταιρείες Siemens και Alstom πρότειναν διορθωτικά μέτρα τα οποία δεν κρίθηκαν επαρκή για να εξαλείψουν τις ανησυχίες της Επιτροπής όσον αφορά τον ανταγωνισμό. Οι φορείς της αγοράς με τους οποίους διαβουλευθήκε η Επιτροπή για να διατυπώσουν τις απόψεις τους σχετικά με τα προτεινόμενα διορθωτικά μέτρα παρείχαν αρνητική ανατροφοδότηση, επιβεβαιώνοντας την αξιολόγηση της Επιτροπής.

Η Επιτροπή απαγορεύει την συγκέντρωση
Siemens-Alstom για να προστατεύσει τις
σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και τους επιβάτες

Τα συστήματα σιδηροδρομικής σηματοδότησης είναι απαραίτητα για την πρόληψη των συγκρούσεων και την ασφάλεια των επιβατών του σιδηροδρόμου και του μετρό

Τα τρένα πολύ υψηλής ταχύτητας κινούνται με ταχύτητα 300 χιλιομέτρων ανά ώρα και άνω και είναι σημαντικά για τη μετάβαση σε περιβαλλοντικά βιώσιμες μεταφορές

Σε περίπτωση συγκέντρωσης, η Siemens και η Alstom δεν θα ανταγωνίζονταν πλέον μεταξύ τους με αποτέλεσμα υψηλότερες τιμές, λιγότερες επιλογές και μικρότερη καινοτομία για τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις

Ελλείψει επαρκών διορθωτικών μέτρων για την εξάλειψη των ανησυχιών σχετικά με τον ανταγωνισμό στην αγορά τροχαίου υλικού πολύ υψηλών ταχυτήτων και στις αγορές σιδηροδρομικών συστημάτων σηματοδότησης, η Επιτροπή συμπέρανε ότι η συγκέντρωση θα οδηγούσε σε υψηλότερες τιμές, μειωμένες επιλογές για τους προμηθευτές και λιγότερα καινοτόμα προϊόντα, σε βάρος των σιδηροδρομικών επιχειρήσεων, των διαχειριστών υποδομής και, εν τέλει, των εκατομμυρίων Ευρωπαίων που χρησιμοποιούν σιδηροδρομικά μέσα μεταφοράς καθημερινά για λόγους εργασίας ή ψυχαγωγίας. Ως εκ τούτου, απαγόρευσε την προτεινόμενη πράξη.

Στις 6 Φεβρουαρίου 2019 η Επιτροπή απαγόρευσε επίσης, βάσει του κανονισμού της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις, την προτεινόμενη εξαγορά της *Aurubis Rolled Products* και του μεριδίου

που κατέχει η Aurubis στη *Schwermetall*⁶⁴ από τη Wieland. Οι ανησυχίες που εξέφρασε η Επιτροπή αφορούσαν τον περιορισμό του ανταγωνισμού και την αύξηση των τιμών των προϊόντων ελασμένου χαλκού για τους Ευρωπαίους κατασκευαστές. Μεγάλος αριθμός Ευρωπαίων βιομηχανικών πελατών εξέφρασε επίσης ανησυχίες όσον αφορά αφενός την πρόσβαση σε προελασμένες ταινίες της *Schwermetall* και, αφετέρου, την αύξηση της τιμής για ελασμένα προϊόντα. Οι εταιρείες Wieland και Aurubis ήταν δύο από τους τρεις μεγαλύτερους παραγωγούς προϊόντων ελασμένου χαλκού στην Ευρώπη. Εάν ολοκληρωνόταν η πράξη συγκέντρωσής τους, η Wieland θα καθίστατο ο κυρίαρχος παράγοντας στην αγορά προϊόντων ελασμένου χαλκού, με μερίδιο αγοράς στην Ευρώπη άνω του 50 % και με μόλις έναν άλλο ανταγωνιστή με μερίδιο αγοράς άνω του 10 %. Δεδομένου ότι η Wieland δεν ήταν διατεθειμένη να εξαλείψει με αποτελεσματικό τρόπο τις ανησυχίες που εκφράστηκαν, η Επιτροπή απαγόρευσε την προτεινόμενη πράξη.

Στη βιομηχανία πλαστικών, στις 18 Ιανουαρίου 2019, η Επιτροπή ενέκρινε, κατόπιν διεξοδικής έρευνας, την εξαγορά των επιχειρήσεων της *Solvay* στον τομέα του πολυαμιδίου (νάιλον) από την *BASF*⁶⁵, υπό την προϋπόθεση της εκποίησης των περισσότερων περιουσιακών στοιχείων της *Solvay* στον EOX. Η Επιτροπή διέγινε τον κίνδυνο ότι η πράξη, όπως αυτή κοινοποιήθηκε, θα μπορούσε πιθανόν να προκαλέσει αύξηση των τιμών και/ή μείωση των διαθέσιμων εισροών στην αξιακή αλυσίδα νάιλον 6.6, καθώς και σε αύξηση των τιμών για τους τελικούς καταναλωτές. Τα προϊόντα νάιλον 6.6 περιλαμβάνουν ειδικές πλαστικές ύλες που χρησιμοποιούνται στους κλάδους της αυτοκινητοβιομηχανίας, των ηλεκτρονικών προϊόντων ή των κατασκευών. Συχνά υποκαθιστούν βαρύτερα μεταλλικά εξαρτήματα για την εξοικονόμηση ενέργειας. Στις 25 Νοεμβρίου 2019, η Επιτροπή ενέκρινε την εξαγορά την εκχωρούμενης επιχείρησης από την *Domo Chemicals*.⁶⁶

Στις 11 Ιουνίου 2019 η Επιτροπή απαγόρευσε, βάσει του κανονισμού της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις, την προτεινόμενη κοινοπραξία μεταξύ *Tata Steel* και *ThyssenKrupp*⁶⁷, η οποία θα είχε ως αποτέλεσμα τη σύνδεση των δραστηριοτήτων της *ThyssenKrupp* και της *Tata Steel* στους τομείς του πλατεού ανθρακούχου χάλυβα και του χάλυβα για ηλεκτρικές εφαρμογές στον EOX. Η *ThyssenKrupp*, ο δεύτερος μεγαλύτερος παραγωγός πλατεού ανθρακούχου χάλυβα, και η *Tata Steel*, ο τρίτος μεγαλύτερος παραγωγός, είναι επίσης σημαντικοί παραγωγοί επιμεταλλωμένου και ελασματοποιημένου χάλυβα για εφαρμογές συσκευασίας και επιψευδαργυρωμένου πλατεού ανθρακούχου χάλυβα για την αυτοκινητοβιομηχανία. Οι ανησυχίες της Επιτροπής εστιάστηκαν στον περιορισμό του ανταγωνισμού (λιγότερες επιλογές για τους πελάτες προϊόντων χάλυβα) και στην αύξηση των τιμών για διάφορα είδη χάλυβα. Τα μέρη δεν πρότειναν τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα για την εξάλειψη αυτών των ανησυχιών. Η Επιτροπή ζήτησε επίσης τις απόψεις των φορέων της αγοράς σχετικά με τα προτεινόμενα διορθωτικά μέτρα, οι οποίες ήταν αρνητικές. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή απαγόρευσε την προτεινόμενη πράξη.

⁶⁴ Υπόθεση M.8900 *Wieland / Aurubis Rolled Products / Schwermetall*, απόφαση της Επιτροπής της 6ης Φεβρουαρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8900.

⁶⁵ Υπόθεση M.8674 *BASF / Solvay's EP και P&I Business*, απόφαση της Επιτροπής της 18ης Ιανουαρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8674.

⁶⁶ Υπόθεση M.9553 *Domo Investment Group / Solvay Performance Polyamides Business στον EOX*, απόφαση της Επιτροπής της 25ης Νοεμβρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9553.

⁶⁷ Υπόθεση M.8713. *Tata Steel / Thyssenkrupp / JV*, απόφαση της Επιτροπής της 11ης Ιουνίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8713.

Έπειτα από διεξοδική έρευνα, την 1η Οκτωβρίου 2019 η Επιτροπή ενέκρινε υπό όρους την εξαγορά της επιχείρησης αλουμινίου *Aleris* από την ανταγωνιστική εταιρεία *Novelis*⁶⁸. Η Επιτροπή εξέφρασε ανησυχίες ότι η πράξη θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση των τιμών για τους Ευρωπαίους καταναλωτές φύλλων αλουμινίου για αμαξώματα, τα οποία χρησιμοποιούνται στην κατασκευή αυτοκινήτων για τη μείωση, μεταξύ άλλων, της κατανάλωσης καυσίμων και των εκπομπών. Για να άρουν τις ανησυχίες της Επιτροπής, οι εταιρείες πρότειναν την εκποίηση του συνόλου της επιχείρησης φύλλων αλουμινίου για αμαξώματα *Aleris* στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της μονάδας παραγωγής στο Βέλγιο. Η εκποίηση περιλαμβάνει περιουσιακά στοιχεία E&A, καθώς και χρηματοδότηση επένδυσης για περαιτέρω βελτίωση της δυναμικότητάς της. Δεδομένου ότι η προτεινόμενη εκποίηση θα μπορούσε να εξαλείψει το σύνολο των αλληλεπικαλύψεων που θα προκαλούσε η πράξη στον τομέα των φύλλων αλουμινίου για αμαξώματα στην Ευρώπη, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η πράξη, όπως τροποποιήθηκε βάσει των δεσμεύσεων, δεν θα έθετε πλέον ζητήματα ανταγωνισμού. Η έγκριση τελεί υπό τον όρο της πλήρους συμμόρφωσης με τις δεσμεύσεις.

Η Επιτροπή κίνησε επίσης διεξοδικές έρευνες για διάφορες προτεινόμενες συγκεντρώσεις στην κατασκευαστική βιομηχανία. Η κίνηση διεξοδικών ερευνών δεν προδικάζει την έκβασή τους. Στις 4 Οκτωβρίου 2019, η Επιτροπή κίνησε διεξοδική έρευνα προκειμένου να αξιολογήσει την προτεινόμενη σύσταση δύο κοινοπραξιών από τους κατασκευαστές αεροσκαφών *Boeing* και *Embraer*⁶⁹, βάσει του κανονισμού της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις. Η Επιτροπή εξέφρασε ανησυχίες ότι η πράξη μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των τιμών και σε μείωση των επιλογών όσον αφορά τα εμπορικά αεροσκάφη.

Επιπλέον, στις 30 Οκτωβρίου 2019 η Επιτροπή κίνησε διεξοδική έρευνα προκειμένου να αποφασίσει αν η προτεινόμενη εξαγορά της *Chantiers de l'Atlantique* από την *Fincantieri*⁷⁰ ενδέχεται να οδηγήσει σε σημαντικό περιορισμό του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Και οι δύο ναυπηγικές εταιρείες είναι παγκόσμιοι ηγέτες σε μια αγορά χαρακτηριζόμενη από συγκέντρωση και περιορισμένη δυναμικότητα.

Εξάλλου, στις 17 Δεκεμβρίου 2019 η Επιτροπή κίνησε διεξοδική έρευνα για την αξιολόγηση της προτεινόμενης εξαγοράς της *Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering CO., Ltd (DSME)* από τον ναυπηγικό όμιλο *Hyundai Heavy Industries Holdings (HHIH)*⁷¹, βάσει του κανονισμού της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις. Η ανησυχία της Επιτροπής έγκειται στο ότι η συγκέντρωση ενδέχεται να περιορίσει τον ανταγωνισμό σε διάφορες αγορές ναυπήγησης φορτηγών πλοίων παγκοσμίως. Η ναυπήγηση φορτηγών πλοίων συνιστά σημαντικό κλάδο για την ΕΕ. Οι ευρωπαϊκές ναυπηγικές εταιρείες είναι σημαντικοί πελάτες των *DSME* και *HHIH* και αντιπροσωπεύουν το 30 % της παγκόσμιας ζήτησης για φορτηγά πλοία.

Οι κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις συμβάλλουν στην προώθηση της καινοτομίας

Τον Ιούνιο του 2014 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με τα σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ), στην οποία καθορίζονται τα κριτήρια βάσει των οποίων τα κράτη μέλη μπορούν να στηρίζουν διακρατικά έργα στρατηγικής σημασίας για την

⁶⁸ Υπόθεση M.9076 *Novelis/Aleris*, απόφαση της Επιτροπής της 1ης Οκτωβρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9076.

⁶⁹ Υπόθεση M.9097 *Boeing/Embraer*, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9097. Στις 25 Απριλίου 2020 η *Boeing* κατήγγειλε τη συμφωνία σύστασης κοινοπραξιών με την *Embraer*.

⁷⁰ Υπόθεση M.9162 *Fincantieri / Chantiers De L'Atlantique*, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9162.

⁷¹ Υπόθεση M.9343 *Hyundai Heavy Industries Holdings / Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering*, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9343.

ΕΕ⁷². Η ανακοίνωση αποφαινίζει τους κανόνες συμβατότητας, διευκολύνοντας τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών σε έργα με προφανή συνεισφορά στην οικονομική ανάπτυξη, τη βιωσιμότητα, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ. Βάσει του πλαισίου, απαιτούνται επίσης δεσμεύσεις ώστε να διασφαλιστεί η ευρεία διάχυση των νέων γνώσεων σε ολόκληρη την ΕΕ, καθώς και διεξοδική αξιολόγηση του ανταγωνισμού προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι αδικαιολόγητες στρεβλώσεις. Το πλαίσιο ΣΕΚΕΕ συμπληρώνει άλλους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, όπως ο γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία (ΓΚΑΚ)⁷³ και το πλαίσιο για την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία⁷⁴, που επίσης καθιστούν δυνατή τη στήριξη καινοτόμων έργων και, παράλληλα, διασφαλίζουν ότι οι ενδεχόμενες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού θα είναι περιορισμένες.

Τον Δεκέμβριο του 2018 η Επιτροπή απεφάνθη ότι ένα ολοκληρωμένο έργο που κοινοποίησαν από κοινού η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο για την έρευνα και την καινοτομία στη μικροηλεκτρονική, μια βασική τεχνολογία γενικής εφαρμογής, είναι σύμφωνο με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις και συμβάλλει στο κοινό ευρωπαϊκό συμφέρον⁷⁵. Τα τέσσερα κράτη μέλη πρόκειται να χορηγήσουν χρηματοδότηση ύψους έως 1,75 δισ. EUR για το συγκεκριμένο έργο, με στόχο την απελευθέρωση πρόσθετου ποσού 6 δισ. EUR ιδιωτικών επενδύσεων.

Τον Δεκέμβριο του 2019 το πρώτο αυτό έργο ΣΕΚΕΕ ακολούθησε ένα δεύτερο, στον τομέα των μπαταριών. Η παραγωγή μπαταριών έχει στρατηγικό ενδιαφέρον για την ευρωπαϊκή οικονομία και κοινωνία, λόγω του δυναμικού της από άποψη καθαρής κινητικότητας, ενέργειας, βιωσιμότητας και ανταγωνιστικότητας.

Σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος: στήριξη όλων των τμημάτων της αξιακής αλυσίδας συσσωρευτών

Τον Δεκέμβριο του 2019 η Επιτροπή ενέκρινε ένα δεύτερο σημαντικό έργο κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, το οποίο κοινοποίησαν από κοινού το Βέλγιο, η Φινλανδία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, η Πολωνία και η Σουηδία, για τη στήριξη της έρευνας και της καινοτομίας στον κοινό ευρωπαϊκό τομέα προτεραιότητας των συσσωρευτών⁷⁶. Τα επόμενα χρόνια, τα επτά κράτη μέλη θα χορηγήσουν χρηματοδότηση έως περίπου 3,2 δισ. EUR, η οποία αναμένεται να απελευθερώσει πρόσθετο ποσό 5 δισ. EUR ιδιωτικών επενδύσεων.

Η ολοκλήρωση του συνολικού έργου είναι προγραμματισμένη για το 2031 (με διαφορετικά χρονοδιαγράμματα για κάθε επιμέρους έργο). Στο έργο θα λάβουν μέρος 17 άμεσοι συμμετέχοντες, κυρίως φορείς της βιομηχανίας, συμπεριλαμβανομένων μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ).

⁷² Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

⁷³ Βλέπε: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html.

⁷⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία, ΕΕ C 198 της 27.6.2014, σ. 1–29.

⁷⁵ Υποθέσεις SA.46705 (Γαλλία), SA.46578 (Γερμανία), SA.46595 (Ιταλία) και SA.46590 (Ηνωμένο Βασίλειο). Βλέπε επίσης: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_6862.

⁷⁶ Υποθέσεις SA.54793 (Βέλγιο), SA.54801 (Γερμανία), SA.54794 (Γαλλία), SA.54806 (Ιταλία), SA.54808 (Πολωνία), SA.54796 (Σουηδία) και SA.54809 (Φινλανδία). Βλέπε επίσης: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6705.

Η Επιτροπή εγκρίνει στήριξη ύψους 3,2 δισ. EUR από επτά κράτη μέλη σε έργο κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος στην **αξιακή αλυσίδα των συσσωρευτών**

Πρώτες ύλες και προηγμένα υλικά	Στοιχεία και συστοιχίες	Συστήματα συσσωρευτών	Αναπροσαρμογή της χρήσης, ανακύκλωση και καθαρισμός
BASF 	ACC 	BMW 	BASF
Eneris 	BMW 	Endurance 	Endurance
Keliber 	Endurance 	Enel X 	Elemental
Nanocyl 	Eneris 	Eneris 	Eneris
Solvay 	FAAM 	Kaitek 	FAAM
Terrafame 	SEEL 	SEEL 	Fortum
Umicore 	VARTA 		SEEL
			Umicore

Το έργο αποτελεί μέρος της «ευρωπαϊκής συμμαχίας για τους συσσωρευτές» μεταξύ της Επιτροπής, των ενδιαφερόμενων κρατών μελών και φορέων της βιομηχανίας που υιοθέτησαν ένα στρατηγικό σχέδιο δράσης για τους συσσωρευτές τον Μάιο του 2018.

6. Διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού στον τομέα της φορολογίας

Η διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τις εταιρείες, προκειμένου να ανταγωνίζονται σε αξιοκρατική βάση, αυξάνει την εμπιστοσύνη στην ενιαία αγορά, μεταξύ άλλων και στον τομέα της φορολογίας. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να χορηγούν σε πολυεθνικούς ομίλους φορολογικά πλεονεκτήματα τα οποία δεν παρέχονται σε άλλες εταιρείες (συχνά τοπικές επιχειρήσεις), δεδομένου ότι αυτό θα οδηγούσε σε σοβαρή στρέβλωση του ανταγωνισμού. Επιπλέον, θα στερούσε από το δημόσιο ταμείο και τους φορολογούμενους της ΕΕ πόρους ιδιαίτερα αναγκαίους για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, την ανάπτυξη υποδομών και την επένδυση στην καινοτομία.

Στις 24 Σεπτεμβρίου 2019 το Γενικό Δικαστήριο εξέδωσε τις πρώτες αποφάσεις του σχετικά με τις αποφάσεις της Επιτροπής οι οποίες έκριναν ότι η φορολογική απόφαση τύπου «tax ruling» για τις εταιρείες *Starbucks*⁷⁷ και *Fiat*⁷⁸ συνιστούσε κρατική ενίσχυση. Όσον αφορά τη Fiat, το Γενικό Δικαστήριο έκανε δεκτή την απόφαση της Επιτροπής της 21ης Οκτωβρίου 2015⁷⁹, συμφωνώντας ότι η Επιτροπή είχε εφαρμόσει ορθώς τους κανόνες της περί κρατικών ενισχύσεων προκειμένου να αξιολογήσει αν υφίστατο παράνομο πλεονέκτημα και δεν

⁷⁷ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-760/15 και T-636/16, *Βασίλειο των Κάτω Χωρών κ.λπ. κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής*, απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2019, ECLI:EU:T:2019:669.

⁷⁸ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-755/15 και T-759/15, *Μεγάλο Λουκάτο του Λουξεμβούργου και Fiat Chrysler Finance Europe κατά Επιτροπής*, απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2019, ECLI:EU:T:2019:670.

⁷⁹ Υπόθεση SA.38375 *Κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε υπέρ της Fiat στο Λουξεμβούργο*, απόφαση της Επιτροπής της 21ης Οκτωβρίου 2015, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38375.

επιδίωκε την καθολική εναρμόνιση των φορολογικών κανόνων. Το Γενικό Δικαστήριο συμφώνησε επίσης με το πόρισμα της Επιτροπής, βάσει του οποίου η φορολογική απόφαση τύπου «tax ruling» του Λουξεμβούργου είχε επιλεκτικό χαρακτήρα και, συνεπώς, δεν αφορούσε όλες τις εταιρείες. Όσον αφορά τη Starbucks, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση της Επιτροπής της 21ης Οκτωβρίου 2015⁸⁰, κρίνοντας ότι η Επιτροπή δεν κατόρθωσε να αποδείξει την ύπαρξη πλεονεκτήματος προς όφελος της εταιρείας. Σε αμφότερες τις υποθέσεις, το Γενικό Δικαστήριο ενέκρινε την προσέγγιση της Επιτροπής όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις σε υποθέσεις φορολογίας.

Η Επιτροπή συνεχίζει την καταπολέμηση της χορήγησης επιλεκτικών φορολογικών πλεονεκτημάτων

Το 2019 η Επιτροπή εξακολούθησε να εξετάζει μέτρα επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού στο πλαίσιο των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις και να αξιολογεί κατά πόσο αυτά οδηγούν σε παράνομες κρατικές ενισχύσεις.

Στις 2 Απριλίου 2019 η Επιτροπή αποφάνθηκε ότι το Ηνωμένο Βασίλειο χορήγησε παράνομα φορολογικά πλεονεκτήματα σε ορισμένες πολυεθνικές εταιρείες, μέσω της απαλλαγής τους από δέσμη κανόνων κατά της φοροαποφυγής, γνωστών ως κανόνων για τις *ελεγχόμενες αλλοδαπές εταιρείες* (EAE)⁸¹.

Στις 10 Ιανουαρίου 2019 η Επιτροπή κίνησε διεξοδική έρευνα προκειμένου να εξετάσει κατά πόσο οι φορολογικές αποφάσεις τύπου «tax ruling» των Κάτω Χωρών για τη Nike⁸² θα μπορούσαν να έχουν χορηγήσει αθέμιτο πλεονέκτημα στην εταιρεία εις βάρος των ανταγωνιστών της, κατά παράβαση των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Η επίσημη έρευνα της Επιτροπής αφορά τη φορολογική μεταχείριση που επιφύλαξαν οι Κάτω Χώρες σε δύο ομίλους εταιρειών της Nike. Στο διάστημα από το 2006 έως το 2015, οι ολλανδικές αρχές εξέδωσαν φορολογικές αποφάσεις τύπου «tax ruling», οι οποίες ενέκριναν μια μέθοδο υπολογισμού των δικαιωμάτων εκμετάλλευσης. Ως συνέπεια, στους εν λόγω ομίλους εταιρειών επιβαλλόταν φορολογία μόνο επί περιορισμένου λειτουργικού περιθωρίου βάσει των πωλήσεων. Η Επιτροπή εκφράζει ανησυχίες ότι τα πληρωτέα δικαιώματα εκμετάλλευσης που εγκρίθηκαν βάσει των αποφάσεων ενδεχομένως να μην ανταποκρίνονται στην οικονομική πραγματικότητα. Είναι μάλλον υψηλότερα από αυτά που θα συμφωνούσαν μεταξύ τους ανεξάρτητες εταιρείες διαπραγματευόμενες με βάση τους όρους της αγοράς, σύμφωνα με την αρχή του πλήρους ανταγωνισμού.

Στις 16 Σεπτεμβρίου 2019, κατόπιν απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου η οποία ακύρωνε την απόφαση σχετικά με τα *πλεονάζοντα κέρδη στο Βέλγιο*⁸³ με το σκεπτικό ότι οι φορολογικές αποφάσεις τύπου «tax ruling» έπρεπε να αξιολογηθούν μεμονωμένα βάσει των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή κίνησε χωριστές διεξοδικές έρευνες σχετικά με 39 φορολογικές αποφάσεις τύπου «tax ruling» που εξέδωσε το Βέλγιο για

⁸⁰ Υπόθεση SA.38374 Κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε υπέρ της Starbucks στις Κάτω Χώρες, απόφαση της Επιτροπής της 21ης Οκτωβρίου 2015, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38374.

⁸¹ Υπόθεση SA.44896 Καθεστώς κρατικών ενισχύσεων - Απαλλαγή από χρηματοδότηση του ομίλου CFC του Ηνωμένου Βασιλείου, απόφαση της Επιτροπής της 2ας Απριλίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44896.

⁸² Υπόθεση SA.51284 Κάτω Χώρες – Εικαζόμενη κρατική ενίσχυση υπέρ της Nike, απόφαση της Επιτροπής της 10ης Ιανουαρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_51284.

⁸³ Υπόθεση SA.37667 Φοροαπαλλαγή πλεονάζοντων κερδών στο Βέλγιο, απόφαση της Επιτροπής της 11ης Ιανουαρίου 2016, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_37667.

πολυεθνικές εταιρείες και αφορούσαν «πλεονάζοντα κέρδη».⁸⁴ Παράλληλα, η Επιτροπή κατέθεσε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αίτηση αναίρεσης της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου, ζητώντας περισσότερες διευκρινίσεις όσον αφορά την ύπαρξη καθεστώτος ενίσχυσης. Οι διαδικασίες βρίσκονται σε εξέλιξη.

7. Ενίσχυση της ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα στο πλαίσιο της τραπεζικής ένωσης

Η γενική σταθεροποίηση του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού τομέα μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση και η υπό εξέλιξη εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου της τραπεζικής ένωσης συνέχισε να οδηγεί σε μείωση του αριθμού των υποθέσεων κρατικών ενισχύσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Στις 5 Δεκεμβρίου 2019 η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση με την οποία κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η ανακεφαλαιοποίηση της γερμανικής τράπεζας *Norddeutsche Landesbank – Girozentrale (NordLB)*⁸⁵ είναι συμβατή με την αγορά. Τα μέτρα περιλάμβαναν μια άμεση επένδυση 2,8 δισ. EUR και επενδύσεις για την υλοποίηση των απαραίτητων διαρθρωτικών αλλαγών, καθώς και μείωση προσωπικού, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η λειτουργία της NordLB στην αγορά εξακολουθεί να είναι επικερδής. Η Επιτροπή έκρινε ότι το κράτος εισέπραξε αποζημίωση ανάλογη με αυτή που θα αποδεχόταν και ένας ιδιωτικός φορέας υπό παρόμοιες συνθήκες. Ως εκ τούτου, τα μέτρα υλοποιήθηκαν σύμφωνα με τους όρους της αγοράς και χωρίς κρατική ενίσχυση κατά την έννοια των κανόνων της ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ως αρμόδια εποπτική αρχή, ενέκρινε το σχέδιο στις 29 Νοεμβρίου 2019. Στο πλαίσιο ανάλογης προσέγγισης, στις 29 Οκτωβρίου 2019 η Επιτροπή αποφάνθηκε ότι τα σχέδια της Ρουμανίας για εισφορά κεφαλαίου 200 εκατ. EUR στην αμιγώς κρατική *CEC Bank*⁸⁶ υλοποιήθηκαν βάσει των όρων της αγοράς και συνεπώς δεν συντρέχει περίπτωση κρατικής ενίσχυσης υπέρ της τράπεζας κατά την έννοια των κανόνων της ΕΕ.

Εντούτοις, παρά τη βελτίωση της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα στην ΕΕ, ορισμένα τμήματα εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προβλήματα από το παρελθόν, όπως το επίπεδο των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ), που παραμένει υψηλό σε ορισμένα κράτη μέλη. Το 2019 η Επιτροπή ενέκρινε το *ελληνικό καθεστώς προστασίας περιουσιακών στοιχείων* (γνωστό επίσης ως «Ηρακλής»)⁸⁷ θεωρώντας ότι δεν ενέχει κρατική ενίσχυση, με στόχο την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Ελλάδα. Το καθεστώς αυτό αποτελεί παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη μπορούν να βοηθήσουν τις τράπεζες να εκκαθαρίζουν τους ισολογισμούς τους χωρίς να χορηγούν ενισχύσεις ή να στρεβλώνεται ο ανταγωνισμός.

Συνεχής διασφάλιση του θεμιτού ανταγωνισμού στις αγορές χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών προς όφελος των καταναλωτών και των επιχειρήσεων

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός επηρεάζει τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες εξίσου με άλλους κλάδους στην Ευρώπη. Οι ψηφιακές τεχνολογίες προσφέρουν στις επιχειρήσεις νέες

⁸⁴ Βλέπε: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_5578.

⁸⁵ Υπόθεση SA.49094 *Μέτρα συμβατά με την αγορά για την ενίσχυση της κεφαλαιοποίησης και την αναδιάρθρωση της Norddeutsche Landesbank*, απόφαση της Επιτροπής της 5ης Δεκεμβρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_49094.

⁸⁶ Υπόθεση SA.53869 *Συμβατή με την αγορά ανακεφαλαιοποίηση της CEC Bank*, απόφαση της Επιτροπής της 29ης Οκτωβρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53869.

⁸⁷ Υπόθεση SA.53519 *Ελληνικό καθεστώς προστασίας περιουσιακών στοιχείων («Ηρακλής») – Ελλάδα*, απόφαση της Επιτροπής της 10ης Οκτωβρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53519.

δυνατότητες βελτιωμένης εξυπηρέτησης των πελατών και παροχής υπηρεσιών με χαμηλότερο κόστος. Προκειμένου να απελευθερώσουν πλήρως το δυναμικό της ψηφιοποίησης, οι εταιρείες χρηματοπιστωτικής τεχνολογίας θα πρέπει να έχουν μια πραγματική ευκαιρία να ανταγωνιστούν και τα κανονιστικά πλαίσια θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι μπορούν να επιτευχθούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού για όλους τους παρόχους χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Το 2019 η επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού στο σύνολο του χρηματοπιστωτικού τομέα εξακολούθησε να είναι βασικός παράγοντας τόσο για τη διασφάλιση θεμιτού ανταγωνισμού όσο και για την προστασία της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Στις 22 Ιανουαρίου 2019 η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο στο σύστημα κάρτας Mastercard⁸⁸ 570 εκατ. EUR για παρακώλυση της πρόσβασης των εμπόρων σε διασυννοριακές υπηρεσίες πληρωμών με κάρτα, κατά παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ.

Mastercard II: προώθηση του υγιούς ανταγωνισμού στον τομέα των πληρωμών

Η Mastercard είναι το δεύτερο μεγαλύτερο σύστημα κάρτας στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (EOX) από άποψη αριθμού καταναλωτικών καρτών και αξίας συναλλαγών. Οι πληρωμές με κάρτα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ενιαία αγορά, δεδομένου ότι οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις στην Ευρώπη πραγματοποιούν πάνω από τις μισές πληρωμές τους χωρίς μετρητά μέσω καρτών. Όταν ο καταναλωτής χρησιμοποιεί μια χρεωστική ή πιστωτική κάρτα σε ένα κατάστημα ή διαδικτυακά, η τράπεζα του εμπόρου λιανικής καταβάλλει την αποκαλούμενη «διατραπεζική προμήθεια» στην τράπεζα του κατόχου της κάρτας. Η τράπεζα του εμπόρου λιανικής μετακυλίζει αυτή την προμήθεια στον έμπορο, ο οποίος την ενσωματώνει, όπως και κάθε άλλο κόστος, στην τελική τιμή που χρεώνει σε όλους τους καταναλωτές.

Σύμφωνα με την έρευνα της Επιτροπής, διαπιστώθηκε ότι οι διασυννοριακοί κανόνες που επέβαλε η Mastercard υποχρέωναν τις τράπεζες των εμπόρων λιανικής να εφαρμόζουν τη διατραπεζική προμήθεια της χώρας στην οποία ήταν εγκατεστημένος ο έμπορος λιανικής. Εξαιτίας των εν λόγω κανόνων, οι έμποροι πλήρωναν περισσότερα για τραπεζικές υπηρεσίες προκειμένου να εισπράξουν τις πληρωμές μέσω κάρτας απ' ό,τι στην περίπτωση που θα ήταν ελεύθεροι να αναζητήσουν υπηρεσίες σε χαμηλότερες τιμές στην αγορά. Οι διασυννοριακοί κανόνες οδήγησαν επίσης σε υψηλότερες τιμές για τους εμπόρους λιανικής και τους καταναλωτές, περιορισμό του διασυννοριακού ανταγωνισμού και τεχνητό κατακερματισμό της ενιαίας αγοράς.

⁸⁸ Υπόθεση AT.40049 MasterCard II, απόφαση της Επιτροπής της 22ας Ιανουαρίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40049.

Η MasterCard δεν επέτρεπε σε καταστήματα να επωφελούνται από χαμηλότερες προμήθειες που ίσχυαν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες

Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι διασυνοριακοί κανόνες που επέβαλε η Mastercard έως τις 9 Δεκεμβρίου 2015 ήταν κατά παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ, καθώς περιόριζαν τη δυνατότητα των εμπόρων να επωφεληθούν από καλύτερους όρους που προσέφεραν τράπεζες εγκατεστημένες σε άλλα μέρη στην ενιαία αγορά. Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή αποφάσισε να επιβάλει πρόστιμο 570 εκατ. EUR στη Mastercard.

Στις 9 Δεκεμβρίου 2015, με τον κανονισμό για τις διατραπεζικές προμήθειες⁸⁹ θεσπίστηκαν ανώτατα όρια για τις διατραπεζικές προμήθειες, οι οποίες προηγουμένως εμφάνιζαν σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των χωρών του ΕΟΧ. Επί του παρόντος, η Επιτροπή αξιολογεί την εφαρμογή του κανονισμού του 2015 για τις διατραπεζικές προμήθειες και έχει αναθέσει την εκπόνηση μελέτης⁹⁰ για τον σκοπό αυτό. Η Επιτροπή ολοκλήρωσε τη διενέργεια ξεχωριστών ερευνών στο πλαίσιο της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας για τις πολυμερείς διατραπεζικές προμήθειες (ΠΔΠ) που εφαρμόζουν η Mastercard, η Visa Inc. και η Visa International σε συναλλαγές στον ΕΟΧ που πραγματοποιούνται με καταναλωτικές χρεωστικές ή πιστωτικές κάρτες οι οποίες έχουν εκδοθεί εκτός του ΕΟΧ (διαπεριφερειακές ΠΔΠ). Ο κανονισμός για τις διατραπεζικές προμήθειες δεν έθεσε ανώτατα όρια για τις εν λόγω ΠΔΠ, οι οποίες συνεπάγονταν σημαντική επιβάρυνση για τους Ευρωπαίους εμπόρους και αυξημένες τιμές λιανικής πώλησης για όλους τους καταναλωτές. Το 2014, κατόπιν των δεσμεύσεων που ανέλαβε η Visa Europe, οι σχετικές με την εταιρεία διαδικασίες τερματίστηκαν⁹¹. Το 2019 οι Mastercard, Visa Inc. και Visa International ανέλαβαν, καθεμία ξεχωριστά, δεσμεύσεις για μείωση των διαπεριφερειακών ΠΔΠ κατά μέσο όρο 40 %, σύμφωνα με τα δεσμευτικά ανώτατα όρια ή κάτω από αυτά. Στις 29 Απριλίου 2019 η

⁸⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/751 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2015, σχετικά με τις διατραπεζικές προμήθειες για πράξεις πληρωμών με κάρτες (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ), ΕΕ L 123 της 19.5.2015, σ. 1-15.

⁹⁰ Βλέπε: <https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0120161enn.pdf>.

⁹¹ Υπόθεση ΑΤ.39398 *VISA ΠΔΠ*, απόφαση της Επιτροπής της 26ης Φεβρουαρίου 2014. Βλέπε: http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39398/39398_9728_3.pdf.

Επιτροπή εξέδωσε δύο αποφάσεις με τις οποίες κατέστησε νομικά δεσμευτικές τις εν λόγω δεσμεύσεις βάσει των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ⁹².

Επιπλέον, στις 16 Μαΐου 2019, στο πλαίσιο δύο αποφάσεων διευθέτησης, η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο σε πέντε τράπεζες για συμμετοχή σε δύο συμπράξεις στην αγορά συναλλάγματος *Spot Foreign Exchange market (FOREX)*⁹³ που αφορούσαν 11 βασικά νομίσματα. Με την πρώτη απόφαση (αποκαλούμενη σύμπραξη «Forex – Three-Way Banana Split») επιβλήθηκε συνολικό πρόστιμο 811 εκατ. EUR στις τράπεζες Barclays, the Royal Bank of Scotland (RBS), Citigroup και JPMorgan. Η παράβαση ξεκίνησε στις 18 Δεκεμβρίου 2007 και έπαυσε στις 31 Ιανουαρίου 2013. Με τη δεύτερη απόφαση (αποκαλούμενη σύμπραξη «Forex-Essex Express») επιβλήθηκε συνολικό πρόστιμο σχεδόν 258 εκατ. EUR στις τράπεζες Barclays, RBS και MUFG Bank (πρώην Bank of Tokyo-Mitsubishi). Η παράβαση ξεκίνησε στις 14 Δεκεμβρίου 2009 και έπαυσε στις 31 Ιουλίου 2012. Η τράπεζα Union Bank of Switzerland (UBS) ήταν αποδέκτης και των δύο αποφάσεων, αλλά δεν της επιβλήθηκαν πρόστιμα διότι αποκάλυψε την ύπαρξη συμπράξεων στην Επιτροπή.

Στη διάρκεια του 2019 η Επιτροπή συνέχισε να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τον πιστωτικό τομέα και δημοσίευσε έκθεση⁹⁴ σχετικά με τα κοινοπρακτικά δάνεια στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο συστήνονται και λειτουργούν τέτοιου είδους κοινοπραξίες, καθώς και του αντίκτυπού τους στον ανταγωνισμό στο πλαίσιο των πιστωτικών αγορών. Τα κοινοπρακτικά δάνεια αποτελούν σημαντικά μέσα για τη χρηματοδότηση μεγάλων έργων υποδομών και καινοτομίας.

Στον ασφαλιστικό τομέα, τον Μάιο του 2019 η Επιτροπή κίνησε επίσημη έρευνα στο πλαίσιο της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας για την *Insurance Ireland*⁹⁵, προκειμένου να αξιολογήσει αν οι εταιρείες που επιθυμούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην ιρλανδική αγορά ασφάλισης αυτοκινήτων αποκλείστηκαν με αθέμιτο τρόπο από την πρόσβαση σε βάση δεδομένων που διαχειριζόταν η *Insurance Ireland* για τις εταιρείες-μέλη της. Εφόσον αποδειχθεί κάτι τέτοιο, οι υπό έρευνα πρακτικές ενδέχεται να είναι κατά παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ και θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε περιορισμένες επιλογές και λιγότερες ανταγωνιστικές τιμές για τους Ιρλανδούς οδηγούς σε επίπεδο πολιτικών ασφάλισης αυτοκινήτων. Η κίνηση της επίσημης έρευνας προέκυψε έπειτα από ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν τον Ιούλιο του 2017 στην ιρλανδική αγορά ασφάλισης αυτοκινήτων.

8. Διασφάλιση θεμιτού ανταγωνισμού στους τομείς των τροφίμων, των καταναλωτών και της υγείας

Η ενιαία αγορά προσέφερε τη δυνατότητα σε εμπόρους λιανικής και καταναλωτές να αγοράζουν μεγαλύτερη ποικιλία προϊόντων σε χαμηλότερες τιμές σε ολόκληρη την Ευρώπη. Όταν οι επιχειρήσεις θέτουν περιορισμούς στους εμπόρους όσον αφορά τις διασυννοριακές και διαδικτυακές πωλήσεις εμπορευμάτων στην ενιαία αγορά της ΕΕ, το αποτέλεσμα που προκύπτει είναι λιγότερες επιλογές και αύξηση των τιμών για τους καταναλωτές. Οι ευρωπαϊκοί κανόνες ανταγωνισμού που κατοχυρώνονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της

⁹² Υποθέσεις AT 39398 *Visa ΠΑΠ* και AT 40049 *Mastercard II*, αποφάσεις της Επιτροπής της 29ης Απριλίου 2019. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40049 και https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39398.

⁹³ Υπόθεση AT.40135 *FOREX*, απόφαση της Επιτροπής της 16ης Μαΐου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40135.

⁹⁴ Βλέπε: <https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419330enn.pdf>.

⁹⁵ Υπόθεση AT.40511 *Insurance Ireland: Βάση δεδομένων ασφαλιστικών απαιτήσεων και όροι πρόσβασης*, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40511.

ΕΕ⁹⁶ απαγορεύουν τις συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων που παρεμποδίζουν, περιορίζουν ή νοθεύουν τον ανταγωνισμό εντός της ενιαίας αγοράς στην ΕΕ.

Επιβολή της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας στις διασυνοριακές πωλήσεις καταναλωτικών αγαθών

Το 2019 η Επιτροπή εξέτασε σχολαστικά αρκετές υποθέσεις δικαιολόγων στους οποίους απαγορεύτηκε να πωλούν τα προϊόντα για τα οποία η άδεια χορηγήθηκε σε διαφορετική χώρα, κατά παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων.

Στις 13 Μαΐου 2019 η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο στην *Anheuser-Busch InBev NV/SA (AB InBev)*⁹⁷ 200,4 εκατ. EUR για περιορισμό των πωλήσεων ζύθου σε γειτονικά κράτη μέλη της ΕΕ, κατά παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων.

Συνεχής καταπολέμηση των αντιμονοπωλιακών πρακτικών σε διασυνοριακό επίπεδο στην ενιαία αγορά

Η AB InBev είναι η μεγαλύτερη ζυθοποιία παγκοσμίως. Η δημοφιλέστερη μύρα της στο Βέλγιο είναι η Jupiler, η οποία αντιστοιχεί περίπου στο 40 % της συνολικής αγοράς ζύθου στο Βέλγιο από άποψη όγκου πωλήσεων. Η AB InBev πραγματοποιεί πωλήσεις της μπίρας Jupiler και σε άλλα κράτη της ΕΕ, μεταξύ των οποίων οι Κάτω Χώρες και η Γαλλία.

Στο πλαίσιο της έρευνας που κίνησε τον Ιούνιο του 2016, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι στις Κάτω Χώρες η AB InBev πωλεί την μπίρα Jupiler σε εμπόρους λιανικής και χονδρικής σε τιμές χαμηλότερες απ' ό,τι στο Βέλγιο, λόγω αυξημένου ανταγωνισμού. Η Επιτροπή κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι η AB InBev είναι κυρίαρχη στην αγορά ζύθου στο Βέλγιο και ότι προέβη σε κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της στην αγορά του Βελγίου, περιορίζοντας τη δυνατότητα σε σουπερμάρκετ και εμπόρους χονδρικής να αγοράζουν τη μπίρα Jupiler σε χαμηλότερες τιμές στις Κάτω Χώρες και να την εισάγουν στο Βέλγιο. Ως εκ τούτου, οι διασυνοριακές πωλήσεις στην ενιαία αγορά περιορίστηκαν και οι καταναλωτές στο Βέλγιο υποχρεώθηκαν να καταβάλλουν υψηλότερη τιμή για την μπίρα Jupiler.

Η παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ διήρκεσε από τις 9 Φεβρουαρίου 2009 έως τις 31 Οκτωβρίου 2016 και το πρόστιμο που επέβαλε τη Επιτροπή στην AB InBev ανέρχεται σε 200 409 000 EUR. Η απόφαση της Επιτροπής κατέστησε επίσης νομικά δεσμευτικό για τα επόμενα πέντε χρόνια το διορθωτικό μέτρο που διασφαλίζει ότι η AB InBev παρέχει υποχρεωτικές πληροφορίες για τα τρόφιμα στη γαλλική και ολλανδική γλώσσα στη συσκευασία των προϊόντων της. Η Επιτροπή αποφάσισε να μειώσει το πρόστιμο της AB InBev κατά 15 % επειδή η εταιρεία αναγνώρισε την παράβαση και εφάρμοσε διορθωτικά μέτρα προς όφελος του διασυνοριακού εμπορίου των προϊόντων της.

⁹⁶ Βλέπε: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12008E101:EL:HTML>.

⁹⁷ Υπόθεση AT40134 *Περιορισμοί της AB InBev στο εμπόριο ζύθου*, απόφαση της Επιτροπής της 13ης Μαΐου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40134.

Η δεσπόζουσα θέση στην αγορά δεν είναι, αυτή καθαυτή, παράνομη βάσει των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ. Ωστόσο, οι εταιρείες οι οποίες κατέχουν δεσπόζουσα θέση φέρουν ιδιαίτερη ευθύνη να μην καταχρώνται την ισχύ τους στην αγορά περιορίζοντας τον ανταγωνισμό, είτε στην αγορά στην οποία κατέχουν δεσπόζουσα θέση είτε σε χωριστές αγορές.

Στις 25 Μαρτίου 2019 η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο στη Nike⁹⁸ 12,5 εκατ. EUR επειδή η εταιρεία απαγόρευε σε εμπόρους την πώληση αδειοδοτημένων προϊόντων, προϊόντων με τα σήματα ορισμένων από τους πιο δημοφιλείς ευρωπαϊκούς ποδοσφαιρικούς συλλόγους και ομοσπονδίες, σε άλλες χώρες στον ΕΟΧ. Στο πλαίσιο της έρευνάς της η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι συμφωνίες χορήγησης άδειας μη αποκλειστικής εκμετάλλευσης και διανομής της Nike παραβίαζαν τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ εξαιτίας, μεταξύ άλλων, της ύπαρξης ρητρών που απαγόρευαν ρητά τις ενεργητικές και παθητικές, τις εντός και εκτός διαδικτύου πωλήσεις σε χώρες στον ΕΟΧ εκτός της περιοχής των δικαιοδόχων. Η Nike επέβαλε επίσης ορισμένα μέτρα με στόχο την έμμεση εφαρμογή των εν λόγω περιορισμών στις πωλήσεις, απειλώντας, για παράδειγμα, τους δικαιοδόχους με λύση του συμβολαίου τους και διενεργώντας ελέγχους για να διασφαλίσει τη συμμόρφωση με τους εν λόγω περιορισμούς. Αντίστοιχα, στις 9 Ιουλίου 2019 επιβλήθηκε πρόστιμο στη Sanrio⁹⁹ 6,2 εκατ. EUR διότι η εταιρεία επέβαλε περιορισμό στους εμπόρους όσον αφορά την πώληση αδειοδοτημένων εμπορευμάτων σε άλλες χώρες εντός του ΕΟΧ. Ο συγκεκριμένος περιορισμός αφορούσε προϊόντα με ήρωες ιδιοκτησίας της Sanrio, όπως η Hello Kitty. Ειδικότερα, η Sanrio περιόρισε τις γλώσσες που είχαν δικαίωμα να χρησιμοποιούν οι δικαιοδόχοι στα εμπορευόμενα προϊόντα. Οι παράνομες πρακτικές της Sanrio διήρκεσαν περίπου 11 χρόνια. Η Sanrio και η Nike εξασφάλισαν εκάστη μείωση των προστίμων τους κατά 40 % διότι, εκτός του ότι αναγνώρισαν τις αντίστοιχες παραβάσεις τους, συνεργάστηκαν επίσης σε μεγάλο βαθμό με την Επιτροπή, πέραν του προβλεπόμενου βάσει της νομικής τους υποχρέωσης. Η Επιτροπή διεξήγαγε επίσης μια τρίτη έρευνα, αναφορικά με

⁹⁸ Υπόθεση ΑΤ.40436 - Αδειοδοτημένα εμπορεύματα – Nike, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_40436.

⁹⁹ Υπόθεση ΑΤ.40432 - Αδειοδοτημένα εμπορεύματα – Sanrio, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_40432.

τις πρακτικές χορήγησης άδειας εκμετάλλευσης της *Universal Studios*¹⁰⁰, κατόχου, μεταξύ άλλων, των δικαιωμάτων για τις σειρές κινηματογραφικών ταινιών «Minions» και «Jurassic World».

Στις 27 Σεπτεμβρίου 2019 η Επιτροπή επέβαλε στις *Coroos* και *Groupe CECAB*¹⁰¹ συνολικό πρόστιμο 31,6 εκατ. EUR για παραβίαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ. Στην *Bonduelle* δεν επιβλήθηκε πρόστιμο διότι αποκάλυψε την ύπαρξη σύμπραξης στην Επιτροπή. Οι εταιρείες *Bonduelle*, *Coroos* και *Groupe CECAB* συμμετείχαν επί 13 και πλέον χρόνια σε σύμπραξη για την προμήθεια ορισμένων τύπων κονσερβοποιημένων λαχανικών σε εμπόρους λιανικής και/ή εταιρείες υπηρεσιών εστίασης στον ΕΟΧ. Οι εταιρείες προέβησαν σε καθορισμό τιμών, συμφωνίες σχετικά με τα μερίδια της αγοράς και τις ποσοστώσεις όγκου πωλήσεων, κατανομή των πελατών και των αγορών, συντονισμό των απαντήσεών τους σε διαγωνισμούς και ανταλλαγή εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών. Η παράβαση αφορούσε το σύνολο του ΕΟΧ και διήρκεσε από τις 19 Ιανουαρίου 2000 έως τις 11 Ιουνίου 2013 για την *Bonduelle* και έως την 1η Οκτωβρίου 2013 για τις *Coroos* και *Groupe CECAB*. Οι τρεις εταιρείες παραδέχτηκαν τη συμμετοχή τους στη σύμπραξη και συμφώνησαν να προβούν σε διευθέτηση της διαφοράς.

Επιπλέον, τον Νοέμβριο του 2019 η Επιτροπή κίνησε επίσημη έρευνα στο πλαίσιο της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, προκειμένου να αξιολογήσει αν δύο από τους μεγαλύτερους γαλλικούς ομίλους λιανικού εμπορίου, η *Casino Guichard-Perrachon* (γνωστή ως «Casino») και η *Les Mousquetaires* (γνωστή ως «Intermarché»)¹⁰², συντόνισαν τη συμπεριφορά τους στην αγορά, κατά παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Η έρευνα εντάσσεται στο πλαίσιο των προσπαθειών της Επιτροπής να διασφαλίσει ότι το σύγχρονο λιανικό εμπόριο τροφίμων πραγματοποιείται προς όφελος των καταναλωτών.

Η πολιτική ανταγωνισμού ευνοεί την πρόσβαση σε οικονομικώς προσιτά και καινοτόμα φάρμακα

Στις 28 Ιανουαρίου 2019 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση «Επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού στον φαρμακευτικό κλάδο (2009-2017) – Συνεργασία μεταξύ των ευρωπαϊκών αρχών ανταγωνισμού για οικονομικώς προσιτά και καινοτόμα φάρμακα»¹⁰³. Η έκθεση παρέχει ολοκληρωμένη επισκόπηση και παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο η Επιτροπή και οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού των 28 κρατών μελών επέβαλαν τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες και τους κανόνες περί συγκεντρώσεων της ΕΕ στον φαρμακευτικό κλάδο την περίοδο μεταξύ 2009 και 2017. Σύμφωνα με την έκθεση, η επιβολή της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού της ΕΕ συνέβαλε στη διατήρηση του επιπέδου καινοτομίας στον κλάδο, παρεμβαίνοντας κατά των πρακτικών που θα μπορούσαν να έχουν στρεβλώσει τα κίνητρα για καινοτομία.

Το 2019 η Επιτροπή συνέχισε τις διαδικασίες για δύο υποθέσεις, στο πλαίσιο των οποίων ερευνά επιχειρήσεις ύποπτες για παρεμπόδιση ή περιορισμό της πρόσβασης των καταναλωτών σε αποτελεσματικά, καινοτόμα και οικονομικώς προσιτά φάρμακα. Η πρώτη

¹⁰⁰ Υπόθεση ΑΤ.40433 - Κινηματογραφικά εμπορεύματα, διατίθεται στη διεύθυνση:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40433. Η απόφαση επιβολής προστίμου 14,3 εκατ. EUR στην NBC Universal για εφαρμογή συμβατικών περιορισμών σε συμφωνίες χορήγησης άδειας μη αποκλειστικής εκμετάλλευσης όσον αφορά την πώληση εμπορικών προϊόντων με ήρωες κινηματογραφικών ταινιών της NBC Universal εκδόθηκε στις 30 Ιανουαρίου 2020.

¹⁰¹ Υπόθεση ΑΤ.40127 *Coroos* και *Groupe CECAB*, απόφαση της Επιτροπής της 13ης Μαΐου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_5911.

¹⁰² Υπόθεση ΑΤ.40466 *Συμμαχία Casino & Intermarché*, απόφαση της Επιτροπής της 13ης Μαΐου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40466.

¹⁰³ Βλέπε: <http://ec.europa.eu/competition/sectors/pharmaceuticals/report2019/index.html> και https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_19_741.

υπόθεση αφορά τις αποκαλούμενες πρακτικές αντίστροφης πληρωμής (pay-for-delay) για την παρεμπόδιση της εισόδου στην αγορά του γενόσημου μοδαφινίλη¹⁰⁴, φαρμάκου για τη διαταραχή ύπνου. Η Επιτροπή στοχεύει να ολοκληρώσει την έρευνα εντός του 2020. Η δεύτερη υπόθεση αφορά τις υπό εξέλιξη επίσημες διαδικασίες της Επιτροπής στο πλαίσιο της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας εναντίον της *Aspen Pharma*¹⁰⁵ για εικαζόμενη κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της στην αγορά. Η Επιτροπή ερευνά ισχυρισμούς σύμφωνα με τους οποίους η *Aspen Pharma* πιθανόν να επέβαλε αθέμιτες και υπερβολικά υψηλές τιμές για σειρά φαρμάκων κατά του καρκίνου σε όλες τις χώρες του ΕΟΧ εκτός της Ιταλίας.¹⁰⁶ Η Επιτροπή στοχεύει να ολοκληρώσει την υπόθεση εντός του 2020.

9. Υπηρεσίες μεταφορών και ταχυδρομικές υπηρεσίες

Η ανταγωνιστικότητα τόσο στον τομέα των υπηρεσιών μεταφορών όσον και στον τομέα των ταχυδρομικών υπηρεσιών είναι σημαντική για την εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς και έχει επωφελείς δευτερογενείς επιπτώσεις σε άλλους τομείς, στο πλαίσιο μιας ευρωπαϊκής οικονομίας ενταγμένης στις παγκόσμιες αγορές. Στους εν λόγω τομείς ο ανταγωνισμός είναι ιδιαίτερα σημαντικός για το συμφέρον των καταναλωτών, της ανάπτυξης και των θέσεων εργασίας.

Κρατικές ενισχύσεις στον τομέα των μεταφορών που συμβάλλουν στην πρόληψη στρεβλώσεων του ανταγωνισμού

Στις 2 Αυγούστου 2019 η Επιτροπή έκρινε ότι οι συμφωνίες εμπορικής προώθησης που σύναψαν η τοπική Ένωση για την Προώθηση των Τουριστικών και Οικονομικών Ροών (APFTE) και η *Ryanair*¹⁰⁷, στον αερολιμένα του Μονπελιέ, είναι παράνομες βάσει των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Μεταξύ 2010 και 2017 η APFTE υπέγραψε σειρά συμφωνιών εμπορικής προώθησης με τη *Ryanair* και τη θυγατρική της εταιρεία, Airport Marketing Services (AMS), στο πλαίσιο των οποίων ο αερομεταφορέας και η θυγατρική του εισέπραξαν πληρωμές με αντάλλαγμα την προβολή του Μονπελιέ και της γύρω περιοχής ως τουριστικού προορισμού στον διαδικτυακό τόπο της *Ryanair*. Οι εν λόγω πληρωμές παρείχαν στη *Ryanair* επιλεκτικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών της. Η Γαλλία πρέπει πλέον να ανακτήσει την παράνομη κρατική ενίσχυση ύψους 8,5 εκατ. EUR από τη *Ryanair*. Επί του παρόντος, η Επιτροπή ερευνά περαιτέρω συμφωνίες μεταξύ δημόσιων αρχών και αερομεταφορέων στους περιφερειακούς αερολιμένες της Girona και Reus¹⁰⁸ στην Ισπανία.

Στις 28 Φεβρουαρίου 2019 η Επιτροπή κίνησε διεξοδική έρευνα προκειμένου να αξιολογήσει αν η παροχή δημόσιας ενίσχυσης από τη Δανία και τη Σουηδία για τη σταθερή σιδηροδρομική-οδική ξεύξη Øresund¹⁰⁹ ήταν συμβατή με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Επιπλέον, τον Ιούνιο του 2019 η Επιτροπή κίνησε διεξοδική έρευνα για

¹⁰⁴ Υπόθεση AT.39686 *Cephalon*, βλέπε: IP/17/2063 της 17ης Ιουλίου 2017: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-2063_en.htm.

¹⁰⁵ Υπόθεση AT.40394 *Aspen*. Βλέπε: IP/17/1323 της 15ης Μαΐου 2017: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1323_en.htm και http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40394/40394_235_3.pdf.

¹⁰⁶ Η ιταλική αρχή ανταγωνισμού εξέδωσε απόφαση περί παράβασης κατά της *Aspen* στις 29 Σεπτεμβρίου 2016.

¹⁰⁷ Υπόθεση SA.47867 *Ενισχύσεις προς τη Ryanair στον αερολιμένα του Μονπελιέ*, απόφαση της Επιτροπής της 2ας Αυγούστου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_sa_47867.

¹⁰⁸ Υπόθεση SA.33909 *Αερολιμένες Girona και Reus - Ενίσχυση στη Ryanair*, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33909.

¹⁰⁹ Υποθέσεις SA.52162 και SA.52617 *Κρατική ενίσχυση υπέρ της κοινοπραξίας «Γέφυρα του Øresund»*. Βλέπε: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_1468.

να αποφανθεί αν το μοντέλο δημόσιας χρηματοδότησης της σταθερής σιδηροδρομικής-οδικής ζεύξης Fehmarn Belt¹¹⁰ μεταξύ Δανίας και Γερμανίας ήταν συμβατό με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Και οι δύο διεξοδικές έρευνες κινήθηκαν αφότου το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε προηγούμενες αποφάσεις της Επιτροπής οι οποίες ενέκριναν τις αντίστοιχες ενισχύσεις.

Στις 16 Δεκεμβρίου 2019 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε βάσει των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, πέντε καθεστώτα στήριξης των θαλάσσιων μεταφορών στην Κύπρο, τη Δανία, την Εσθονία, την Πολωνία και τη Σουηδία¹¹¹. Τα καθεστώτα ενθαρρύνουν τη νηολόγηση πλοίων στην Ευρώπη και συμβάλλουν στην παγκόσμια ανταγωνιστικότητα του τομέα χωρίς να προκαλούν αδικαιολόγητη στρέβλωση του ανταγωνισμού.

Κρατικές ενισχύσεις σε ταχυδρομικές υπηρεσίες: διατήρηση ισότιμων όρων ανταγωνισμού

Ο έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων στον ταχυδρομικό κλάδο διασφαλίζει ότι στην περίπτωση που ανατίθεται σε έναν πάροχο ταχυδρομικών υπηρεσιών, κατά κανόνα κατεστημένο φορέα, η υποχρέωση διεκπεραίωσης μιας δαπανηρής δημόσιας υπηρεσίας, τυχόν αποζημίωση που καταβάλλεται στον πάροχο δεν στρεβλώνει τον ανταγωνισμό μεταξύ κατεστημένων φορέων και νεοεισερχόμενων στον κλάδο.

Στις 22 Ιουλίου 2019 η Επιτροπή ενέκρινε αποζημίωση ύψους 171,74 εκατ. EUR για παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορήγησε η Ιταλία στην *Poste Italiane*¹¹² για τη διανομή, σε μειωμένες τιμές, εφημερίδων και εκδόσεων βιβλιοεκδοτών και μη κερδοσκοπικών οργανισμών την περίοδο 2017-2019.

Επιπλέον, στις 14 Ιουνίου 2019 η Επιτροπή κίνησε διεξοδική έρευνα προκειμένου να αξιολογήσει αν οι εισφορές κεφαλαίου από τη Δανία και τη Σουηδία προς την *PostNord* και από την *PostNord* προς την *Post Danmark* είναι συμβατές με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις.¹¹³ Η *Post Danmark* είναι ο εθνικός ταχυδρομικός φορέας στη Δανία, εξ ολοκλήρου θυγατρική της *PostNord*, η οποία ανήκει στην ιδιοκτησία του δανικού (40 %) και του σουηδικού (60 %) κράτους.

10. Συνένωση δυνάμεων για την προώθηση ενός ευρωπαϊκού και παγκόσμιου πνεύματος ανταγωνισμού

Καθώς οι παγκόσμιες αγορές συνεχίζουν να ολοκληρώνονται, και ολοένα και περισσότερες εταιρείες βασίζονται στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας, καθίσταται πλέον πιο αναγκαίο από ποτέ οι υπηρεσίες ανταγωνισμού να εντείνουν τη συνεργασία τους και να συμφωνήσουν σχετικά με κοινά πρότυπα και διαδικασίες. Η αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού εξαρτάται σε ολοένα και μεγαλύτερο βαθμό από τη συνεργασία με άλλες αρχές επιβολής της νομοθεσίας.

Η Επιτροπή εξακολούθησε να ηγείται της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα του ανταγωνισμού, τόσο σε πολυμερές όσο και σε διμερές επίπεδο. Το 2019 η Επιτροπή συνέχισε να συμμετέχει ενεργά σε παγκόσμια φόρα με αντικείμενο τον ανταγωνισμό, όπως η Επιτροπή

¹¹⁰ Υπόθεση SA.39078 Χρηματοδότηση του έργου της σταθερής ζεύξης Fehmarn, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_39078.

¹¹¹ Υποθέσεις SA.51809 (Κύπρος), SA.52069 (Δανία), SA.53469 (Εσθονία), SA.46380 (Πολωνία), SA.46740 (Σουηδία). Βλέπε: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_19_6780.

¹¹² Υπόθεση SA.48492 Αποζημίωση στην *Poste Italiane* για προσφορά μειωμένων τιμών σε εκδότες και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς την περίοδο 2017-2019, απόφαση της Επιτροπής της 22ας Ιουλίου 2019, διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48492.

¹¹³ Υποθέσεις SA.49668 και SA.53403 *Εικαζόμενη κρατική ενίσχυση στην Post Danmark*. Βλέπε: https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-3008_en.

Ανταγωνισμού του ΟΟΣΑ, το Διεθνές Δίκτυο Ανταγωνισμού (ΔΔΑ), η Παγκόσμια Τράπεζα και η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το εμπόριο και την ανάπτυξη (ΔΗΕΕΑ). Η Επιτροπή παραμένει προσηλωμένη στην προαγωγή ενός ευρέος πνεύματος ανταγωνισμού, καθώς και στην προώθηση ισότιμων όρων ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο, στο πλαίσιο των οποίων οι εταιρείες μπορούν να ανταγωνίζονται σε αξιοκρατική βάση. Το 2019 η Επιτροπή συνέχισε τις προσπάθειές της για τη βελτίωση των διεθνών κανόνων για τις επιδοτήσεις. Η μεταρρύθμιση των κανόνων για τις επιδοτήσεις αποτελεί μία από τις βασικές προτεραιότητες της ΕΕ για τον εκσυγχρονισμό των εμπορικών κανόνων του ΠΟΕ. Επίσης συνέβαλε στη διαμόρφωση κοινής αντίληψης από τις αρχές ανταγωνισμού των χωρών της ομάδας G7 όσον αφορά τις προκλήσεις που θέτει η ψηφιακή οικονομία στην ανάλυση των συνθηκών του ανταγωνισμού.

Σε διμερές επίπεδο, η Επιτροπή έχει ως στόχο να συμπεριλάβει διατάξεις σχετικές με τον ανταγωνισμό και τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ). Το 2019 η Επιτροπή συνέχισε τις διαπραγματεύσεις για ΣΕΣ με την Αυστραλία, το Αζερμπαϊτζάν, τη Χιλή, την Ινδονησία, τη Νέα Ζηλανδία, την Τυνησία και το Ουζμπεκιστάν και ολοκλήρωσε τις διαπραγματεύσεις με την Κιργιζία και την Κοινή Αγορά του Νότου (Mercosur).

Το 2019 η Επιτροπή συνέχισε επίσης να συνεργάζεται σε επίπεδο πολιτικής ανταγωνισμού και συγκεκριμένων υποθέσεων με την Κίνα και επιβεβαίωσε εκ νέου τους όρους αναφοράς του διαλόγου για την πολιτική ανταγωνισμού μεταξύ της ΕΕ και της Κίνας¹¹⁴ και το μνημόνιο συμφωνίας για διάλογο στο πεδίο του καθεστώτος ελέγχου κρατικών ενισχύσεων και του συστήματος εξέτασης του θεμιτού ανταγωνισμού¹¹⁵. Οι διαπραγματεύσεις της Επιτροπής για μια ολοκληρωμένη επενδυτική συμφωνία με την Κίνα βρίσκονται σε εξέλιξη.

Επιπλέον, η Επιτροπή συνέχισε την τεχνική συνεργασία της όσον αφορά την πολιτική ανταγωνισμού και την επιβολή της σχετικής νομοθεσίας με τους βασικούς εμπορικούς εταίρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τους οποίους η Επιτροπή υπέγραψε μνημόνια συμφωνίας. Όσον αφορά τις γειτονικές χώρες, το 2019 η Επιτροπή συμμετείχε στην παρακολούθηση της εφαρμογής του κεκτημένου της ΕΕ στον τομέα του ανταγωνισμού σε χώρες όπως η Ουκρανία.

Τέλος η Επιτροπή συνέχισε να παρακολουθεί τη συμμόρφωση των υποψήφιων για προσχώρηση στην ΕΕ χωρών ως προς τις δεσμεύσεις τους σχετικά με την πολιτική ανταγωνισμού στο πλαίσιο συμφωνιών σταθεροποίησης και σύνδεσης.

Συνεργασία με τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού

Από το 2004 η Επιτροπή και οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού όλων των κρατών μελών συνεργάζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού (ΕΔΑ)¹¹⁶. Στόχος του ΕΔΑ είναι η δημιουργία ενός αποτελεσματικού νομικού πλαισίου για την ενίσχυση του ευρωπαϊκού δικαίου ανταγωνισμού έναντι εταιρειών που εμπλέκονται σε διασυνοριακές επιχειρηματικές πρακτικές οι οποίες περιορίζουν τον ανταγωνισμό.

Μέσω του ΕΔΑ η Επιτροπή εξακολούθησε να διασφαλίζει τη συνεκτική εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 το 2019. Δύο από τους βασικούς υποστηρικτικούς μηχανισμούς

¹¹⁴ Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/international/bilateral/agreement_tor_china_2019.pdf.

¹¹⁵ Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/international/bilateral/mou_china_2019.pdf.

¹¹⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη συνεργασία στο πλαίσιο του δικτύου των αρχών ανταγωνισμού, ΕΕ C 101 της 27.04.2004, σ. 43-53 και ΕΕ C 374 της 13.10.2016, σ. 10.

συνεργασίας του κανονισμού 1/2003¹¹⁷ είναι η υποχρέωση των εθνικών αρχών ανταγωνισμού να ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με μια νέα έρευνα κατά το στάδιο του πρώτου τυπικού μέτρου έρευνας και να συμβουλευονται την Επιτροπή σχετικά με σχεδιαζόμενες αποφάσεις. Το 2019 δρομολογήθηκαν 138 νέες έρευνες στο πλαίσιο του δικτύου και κατατέθηκαν 95 σχεδιαζόμενες αποφάσεις, σε σύγκριση με 165 νέες έρευνες και 75 σχεδιαζόμενες αποφάσεις το 2018. Στα στοιχεία αυτά συμπεριλαμβάνονται οι έρευνες και οι αποφάσεις της Επιτροπής, αντίστοιχα.

Πέραν των εν λόγω μηχανισμών συνεργασίας που καθορίζονται στον κανονισμό 1/2003, η συνεκτική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ διασφαλίζεται στο πλαίσιο και άλλων αξόνων εργασίας του ΕΔΑ. Το δίκτυο συνεδριάζει σε τακτά διαστήματα για να εξετάζει υποθέσεις σε πρώιμο στάδιο, ζητήματα πολιτικής, καθώς και θέματα στρατηγικής σημασίας. Το 2019 διοργανώθηκαν 28 συσκέψεις οριζόντιων ομάδων εργασίας και τομεακών υποομάδων, στο πλαίσιο των οποίων αξιωματούχοι των αρχών ανταγωνισμού αντάλλαξαν απόψεις.

Διατήρηση τακτικού και εποικοδομητικού διοργανικού διαλόγου

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και οι δύο συμβουλευτικές επιτροπές, στο πλαίσιο των ειδικών ρόλων τους έναντι των Ευρωπαίων πολιτών και ενδιαφερομένων, αποτελούν σημαντικούς εταίρους στον διάλογο σχετικά με την πολιτική ανταγωνισμού.

Σε απάντηση στην έκθεση του Κοινοβουλίου σχετικά με την ετήσια έκθεση για τον ανταγωνισμό του 2017 (εισηγητής M. Reimon), η Επιτροπή επισήμανε τις υποθέσεις φορολογικών αποφάσεων τύπου «tax ruling», τη διάσκεψη για τον ανταγωνισμό στην ψηφιακή εποχή, τα περιβαλλοντικά ζητήματα, τη στήριξη των ευρωπαϊκών βιομηχανιών και τον ανταγωνισμό ως κατευθυντήριες αρχές της εσωτερικής αγοράς.

Η αντίδραση της Επιτροπής στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την πολιτική ανταγωνισμού, που υιοθετήθηκε στις 31 Ιανουαρίου 2019, εκτέθηκε στη γραπτή της απάντηση που στάλθηκε στις 3 Ιουλίου¹¹⁸. Η Επιτροπή εξέφρασε την ικανοποίησή της ιδίως όσον αφορά τη στήριξη που παρείχε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για ισχυρή και αποτελεσματική πολιτική ανταγωνισμού, συμπεριλαμβανομένης της στήριξής του για την ενίσχυση της ικανότητας των εθνικών αρχών ανταγωνισμού ώστε να διασφαλιστεί αποτελεσματικότερη επιβολή του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ μέσω της αποκαλούμενης οδηγίας ΕΔΑ+, καθώς και προκειμένου να εξασφαλιστούν επαρκείς πόροι και κατάλληλα εργαλεία ώστε η Επιτροπή να δρομολογεί και να ολοκληρώνει γρήγορα τις έρευνές της, όπως επίσης και όσον αφορά τις διαπραγματεύσεις σχετικά με το πρόγραμμα για την ενιαία αγορά στο πλαίσιο του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου. Το 2019 η Επίτροπος Vestager παρέστη επανειλημμένα στο Κοινοβούλιο. Τον Φεβρουάριο η Επίτροπος Vestager εμφανίστηκε ενώπιον της ειδικής επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη φορολογία και συμμετείχε επίσης σε κεκλεισμένων των θυρών συνεδρίαση της ομάδας εργασίας για την τραπεζική ένωση της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, για την εξέταση των υποθέσεων κρατικών εγγυήσεων στις Banca Carige και Nord LB, από κοινού με τον αντιπρόεδρο Dombrovskis.

Τον Μάρτιο η Επίτροπος Vestager συμμετείχε στον διαρθρωμένο διάλογο με την Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπου χαρακτήρισε τη στήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο έργο της Επιτροπής στον τομέα

¹¹⁷ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης, ΕΕ L 1 της 4.1.2003, σ. 1-25).

¹¹⁸ Βλέπε: <https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/spdoc.do?i=32005&j=0&l=en>.

της πολιτικής ανταγωνισμού ως σημαντικό εργαλείο για την επίτευξη μιας ανοικτής ενιαίας αγοράς προς όφελος των πολιτών.

Πέραν των διμερών συσκέψεων μεταξύ της Επιτρόπου και μεμονωμένων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι υπηρεσίες της ΓΔ Ανταγωνισμού της Επιτροπής διοργάνωσαν τεχνικές παρουσιάσεις σε μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στο προσωπικό τους.

Τον Δεκέμβριο, στο πλαίσιο του κύκλου της ετήσιας έκθεσης για τον ανταγωνισμό του 2018, ο ασκών καθήκοντα Γενικού Διευθυντή της ΓΔ Ανταγωνισμού συμμετείχε στις συζητήσεις της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που ακολούθησαν την παρουσίαση του σχεδίου της έκθεσης από τον εισηγητή Yon-Courtin. Στη διάρκεια του έτους η Επιτροπή συμμετείχε επίσης σε δύο συμβουλευτικές επιτροπές.

Στις 16 Μαΐου 2019 η Επίτροπος Vestager προσκλήθηκε στην 543η ολομέλεια της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ), για την ανταλλαγή απόψεων με μέλη της σχετικά με τις προκλήσεις που επιφυλάσσει η πολιτική ανταγωνισμού για τη νέα Επιτροπή και το νέο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ιδίως στο πλαίσιο της ψηφιακής οικονομίας και της βιώσιμης ανάπτυξης. Η Επίτροπος Vestager αναφέρθηκε στις προκλήσεις για τον νέο θεσμικό κύκλο, όπως οι νέες τεχνολογίες και καινοτομίες, η δυναμική της οικονομικής ανάπτυξης, η αποτελεσματική φορολογία, η πράσινη οικονομία, καθώς και η μακρόπνοη πολιτική για την κλιματική αλλαγή.

Στο πλαίσιο της Ρουμανικής Προεδρίας του Συμβουλίου, το πρώτο εξάμηνο του 2019, η Επίτροπος Vestager προσκλήθηκε σε γεύμα εργασίας με την Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων (ΕΜΑ) με θέμα τη βιομηχανική πολιτική στις 13 Μαρτίου. Την ίδια ημέρα, η Προεδρία διηύθυνε ολόημερη ομάδα εργασίας για τον ανταγωνισμό, στην οποία η ΓΔ Ανταγωνισμού είχε την ευκαιρία να παράσχει τεχνική ενημέρωση στους ακόλουθους των κρατών μελών για θέματα ανταγωνισμού σχετικά με ευρύ φάσμα θεμάτων της πολιτικής ανταγωνισμού. Στη συνεδρίαση συζητήθηκαν θέματα ευρέως φάσματος, όπως οι ψηφιακές προκλήσεις και η βιομηχανική πολιτική, ο ανταγωνισμός στον αγροτικό και στον φαρμακευτικό τομέα, ο «έλεγχος καταλληλότητας» και η αναθεώρηση του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία, καθώς και πρόσφατες εξελίξεις στις συμφωνίες συνεργασίας με τις καναδικές και τις ιαπωνικές αρχές ανταγωνισμού.

Κατόπιν, στις 6 Μαΐου ακολούθησε ενημέρωση για αρκετά από τα εν λόγω θέματα, με έμφαση στα επιτεύγματα στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων με τη μορφή σημαντικών έργων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος· στην τελική έκθεση των ειδικών συμβούλων σχετικά με την πολιτική ανταγωνισμού για την ψηφιακή εποχή· και στα αποτελέσματα του Ευρωβαρόμετρου για τις αντιλήψεις των πολιτών για τον ανταγωνισμό. Τον Φεβρουάριο, στο πλαίσιο της Ειδικής Επιτροπής Γεωργίας του Συμβουλίου, η Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τη ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης και τη ΓΔ Ανταγωνισμού, παρουσίασε τα βασικά πορίσματα της έκθεσης σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού στον γεωργικό τομέα, σύμφωνα με το άρθρο 225 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 (κανονισμός ΚΟΑ). Στο πλαίσιο της Φινλανδικής Προεδρίας του Συμβουλίου, το δεύτερο εξάμηνο του 2019, εκπρόσωποι της ΓΔ Ανταγωνισμού έλαβαν μέρος στις συζητήσεις της ομάδας υψηλού επιπέδου για την Ανταγωνιστικότητα και την Ανάπτυξη με θέμα «Μια ολιστική προσέγγιση για το θεματολόγιο της ΕΕ: διασύνδεση των πολιτικών για τη βιομηχανία και την ενιαία αγορά, περιλαμβανομένων των υπηρεσιών» και παρείχαν ενημέρωση με θέμα «Δεδομένα και πολιτική ανταγωνισμού σε σχέση με την οικονομία των πλατφορμών».